

ERDÉLYI LAP

Főszerkesztő
DR. PAÁL ÁRPÁD

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 210, egy hóra 70 lej.
Magyarországon: Egész évre 50 P., félévre 25 P., negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Főmunkatárs
DR. GYÁRFÁS ELEMÉR

A. Eszterházy-u. Tp. Budape.

A földművelésügyi miniszter munkaterve a mezőgazdaság fellendítésére

— A kormány gazdasági bizottságot alakít —

Bucuresti. Saját tud. A tegnapi minisztertanácsban, amely Tătărescu elnöklete alatt este hat órakor kezdődött, Cipoianu földművelésügyi miniszter nagy ismertető előadást tartott arról a mezőgazdasági munkatervről, amelyet a kormány az egész állami gépezet igénybevételeivel kíván megvalósítani és amely a mezőgazdasági termelés mennyiségi és minőségi fokozásához kell hogy vezessen.

A földművelésügyi miniszter ezenkívül felsorolta azokat az intézkedéseket is, amelyeket a kormány a földreform még függőben maradt kérdéseinek a megoldására elhatározott. A minisztertanács jóváhagyta az ismertett programot.

A minisztertanács ezután elhatározta, hogy megalakítja a kormány gazdasági bi-

zottságát, amely a pénzügy, az ipar- és kereskedelemügyi, a földművelésügyi és a munkaügyi miniszterekből tevődik össze.

A következő minisztertanács csütörtökön lesz.

Prefektusi értekezlet Tătărescu elnöklete alatt.

Bucuresti. Saját tud. Ma délelőtt 10 órakor Tătărescu elnöklete alatt megkezdődött a prefektusok értekezlete, amelyen a vármegyék közigazgatási, gazdasági és mezőgazdasági problémáit vitatták meg.

Az értekezleten résztvettek az illető kérdések szakminiszterei is és előadásokat tartottak a jelenlegi állapotok javításának a lehetőségeiről.

Sárkányok világa

Írta: Sulyok István dr.

A legújabb híradások arról értesítenek, hogy a lochnessi tó titokzatos szörnyét, a monstruosaurust az angol kormány pártfogásába vette. Immár hivatalosan is természeti csodának minősítették és a természetvédelmi törvény pajzsa alá helyezték. A tó partjára pedig őrséget rendeltek ki, nehogy akadjon szenvedélyes vadász, vagy riadt ember, aki végtelenségig a csoda életének.

Ezek a hírek mindenekelőtt amellet tesznek tanúbizonyságot, hogy a skótzsági hoszványakú, hűsevő szörnyeteg, úgy látszik, valóban van. Akármilyen nagy volt ugyanis az izgalom világszerte, amivel felbukkanásának a híreit fogadták, az emberek túlnyomóan nagy része nem hitt s máig sem hisz a szörny létezésében. De nemcsak, hogy egyszerűen és őszintén nem hisz benne, mert esetleg valószínűtlennek látja őskori lények életét a mai világban, vagy pedig túlsokszor csalódott már az ilyen hírtelen támadt szenzációkban, amelyekről a végén kiderült, hogy valamilyen készülődő nagy trükk-filmnek a behírharangozása. Ez a mai átlagos ember csökkönyösen és gögösen nem akar hinni annak, hogy lehessen ezen a földön valami, amit az ő századának a tudománya még nem tudott felkutatni és szegyezszenre nem ismer. Sőt mi több: a legtöbb fölényesen kétkedőnek a szemében valami különös irízfajtnak, titokzatos kis féltelmennek a jeleit fedezhetjük fel, amikor a szörnynek létezéséről, vagy nem-létezéséről folyik a vita, a hangjában pedig, amellyel ennek a világnak véget vetni igyekszik, akkora türelmetlenséget s annyi erőszakot fejt ki, hogy az a hangzlatot a közönynek és érdektelenségnek némiképp ellenmond.

Ha hitelt adhatunk a legújabb híreknek, a titokzatos monstruosaurus ügyét a két legilletékesebb tényező vette most a kezébe: az állam és a tudomány. Az egyik gondoskodni fog, hogy bántódása ne essék s ügyeibe illetéktelenek bele ne avatkozhassanak. A másik pedig, mihelyt zsákmányul ejtheti, teljes apparátussal hozzá fog látni, hogy ezt a legújabb természeti titkot is megfejtsék s valamilyen rendszerbe besorozni a hűsevő állítólagos méreteire való tekintettel ez a képletes kifejezés talán nem egészen találó.

Akármennyire állami feladattá válik is azonban a természeti és tudományos értékek a védelme, amit a skótzsági őslény jelent s akármilyen alaposan a végére fog minden titkának a tudomány járni, — aligha sikerül ezt a különös jelenséget besorozni a hűsevő közgazgatott mindennapiságok közé, avagy pedig egyszerűen tudományos ritkaságnak minősíteni. Az emberek nem tudják, hogy miért s azt sem, hogy mennyiben, de — szinte kivétel nélkül valami jelet, valami ismeretlen folyamatnak a tünetét látják benne. Az a hihetetlen izgalom, amely ma Angliában a szörny körül kavargó, nem is magyarázható meg másképpen. Staviski, az orosz-zsidó színhámas nyilván sokkal veszedelmesebb és árthatmasabb szörnyeteg, mint a lochnessi tó feketebőrű lakója s a világsajtó mégis szinte több figyelembe részesíti a jövődő természetrajzkönyvek legújabb fejezetét. A kíváncsiság

Tiltakoznak a kereskedők a kompenzációs behozatal megszüntetése ellen

— Ertekezlet az ipari és hereskedelmi minisztériumban —

Bucuresti. Saját tud. A Banca Naționala határozata, amely szerint a kompenzációs alapon való behozatalt megszüntetik, ellenmozgalmat eredményezett a kereskedők körében, de bizonyos hivatalos körök is azon a véleményen vannak, hogy ez az intézkedés kiegészi-

tésre szorul, mert a kompenzációs alapon való behozatal elvét minden esetben alkalmazni hátrányos. Ezért Assan ipar- és kereskedelemügyi alminiszter ma értekezletet hívott össze, amelyen a gazdasági élet számos tényezője vesz részt.

Létrejött a balkáni egyezmény Románia, Jugoszlávia, Görögország és Törökország között

— A Státusquo biztosítására megnevelési szerződést kötnek —

Londonból jelentik: Itteni politikai körökben úgy tudják, hogy a balkáni egyezmény ügyében a tárgyalások eredménnyel véget értek. Görögország, Törökország, Románia és Jugoszlávia között megegyezés jött létre a balkánegyezmény létesítéséről, amelyhez talán később Bulgária és Albánia is csatlakozik.

Az egyezményt még januárban ratifikálják Szalonikiben, vagy Athénben.

Lapjelentések szerint az egyezménynek két fontos pontja van.

1. A balkáni államok között eddig létrejött egyezményeket, szövetségeket és megnevelési szerződéseket összefoglalják és ki-

terjesztik a balkáni egyezmény összes aláírójára, amivel biztosítják a statusquot. Az államok kölcsönös barátság és együttműködés alapjaira helyezkednek.

2. Az egyezmény 5 évre szól.

Január 18-án lejár az olasz-román barátsági szerződés.

Rómából jelentik: Ez év január 18-án lejár az Olaszország és Románia között fennálló barátsági szerződés. A római lapok szerint a szerződést nem fogják megújítani. Az olasz kormány még nem nyilatkozott ugyan hivatalosan, de már román körökben is hangzlatotják, hogy a szerződés január 18-án végleg lejár.

Hírek

gyi bizottsága
éknügyi hely-
a technikai
aslatokat vár

miniszterium-
endő külföldi
Amennyiben
s létesül, a
ég január fo-

zdasági Kon-
között Romá-
egtartani. A
osan képvisel-
ga jelentékeny
zését helyezte

llamok parla-
engedélyezett
munkálatainak

szertint az
ostári bonok-
rd lira — Mi-
500 milliót és
ddig le.

olynak a Der-
állítására érde-
ai iparvállalat
0 munkást és
n. Az üzembe-
Industrial
ságát mi sem
ogyár vezető-
munkásait és

ÉSEK

el, vastagabb
tés ára 30 lei.
kedvezmény.)

ás-vétel

jobboldali asz-
vizelelégítővel és
ence appal. —
tr. Pastour (Kör-
75.)

dü száraz házi
keresek megvé-
és nagymennyi-
Jó Lajos keres-
adea, Tache lo-

, perfekt ro-
magyar. német,
és középiskolá-
nitását vállalja.
t, vagy sze-
ízetésért. Ritó
Oradea, Szent
rda.

tatványokat
os aron, csinos
lben készít a
ni László
mda Rt.
Katolikus kör.

OLMOT állan-
vesz a Szent
yomda r. t.
Strada Egele
o. 5.

htatás

y zeneiskola be-
ngora- és zene-
tanzakkal. —
n. 20.

arol II. No. 6.

mögött, amely a róla szóló híreket mohón issza. ... nehéz felfedezni különös és újszerű nyugtalanságokat.

Mintha az őslény híre — az ősember ébredne bennünk...

A monstrosaurus felbukkanása jelképessé válik. Szimbólum lesz belőle. A szimbólumok pedig a maguk homályosságával közelebb jutnak a végső igazságokhoz, mint ameddig el tud jutni a tudományoknak minden számítása s legfinomabb kutató pengője.

Az elbizakodott emberre nagyon is ráfér olykor a figyelmeztetés. Különösképpen erre a mai emberre, akinél önhittebb és közellátóbb lényt még nem igen hordozott a föld. Ez az ember mindent lát és tud, a legtávolibb és legparányibb dolgokat is, éppen csak az ő saját életének, élete egész munkájának az értelmét és a titkát nem akarja látni és tudni — hiába fekszik előtte, mint nyitott könyvnek világító lapja.

Amikor valahol ezer kilométeres távolságokban egy ismeretlen tóból egyszerre felbukkan ez a szörny, vagy más hasonló érthetetlen és ismeretlen tünemény lépi át tudatának a kis körét, amit a világ mindenség tükrének szeret hinni, — a hencegő, öntelt emberke mégis egyszerre borzadni kezd. A háta borsózik. Kiabál, hogy az ilyen szörny a vénasszonyok meséibe való, meg a középkorba, amikor még hittek az emberek a sárkányokban.

Pedig ez az emberke még nem is indult el azon az úton, amit akár tudományosnak is nevezhetne s nem is gondolt arra, hogy ez a szörnyeteg valahol a tengernek sok ezer méteres mélységében miért ne létezhetett volna eddig is, — a megjelenése azonban a tenger felszínén, a Golf áram mosta skót partokon nem jelenti-e esetleg vészes előjelét közelgő geológiai átalakulásoknak? Vulkanikus izzásokat valahol a láthatatlan mélységekben, avagy éppen ellenkezőleg, újabb jégkorszaknak lassú elindulását? Különösen, ha igaz az, hogy egyszerre a világnak legkülönbözőbb sarkain jelentkeztek sohanemlátott mélyvízi lények és ismeretlen szörnyetegek?

Hogyan borzadna és borsóznék a háta, ha csak ezekre gondolna, pedig ezek hideg tudományos lehetőségek s a metafizikához még semmi közük nincsen.

Az igazság azonban éppen az, hogy ezt a mai embert, aki tudatosan vagy öntudatlanul, de nyilván úgy véli, hogy a tudomány és az

emberi bölcsesség mindent elrendezett és minden megfejtett, — a nyugtalanság és titokzatos izgalom állapotába hozza minden, ami ismeretlen, érthetetlen és megfejtethetlen erők jelennek látszik. S minél nyersebben, minél primitívebben látszik annak, annál nagyobb, általánosabb és mélyebb ez az izgalom.

Kiderül ilyenkor, hogy a mai ember egyáltalán nem érzi magát túlságosan biztonságban azon a tudományos és materialista alapon, amelyet a békeséges percekben annyira nagyra szeret tartani. Kiderül, hogy jó és biztos dolog az a titokzatos, földiek felett járó erő, ami Szent Györgynek is a kezébe adta a dárdát, hogy döfje le a sárkányt. Különösen ilyenkor, amikor hajdani sárkányok szellemei

mintha kísértetjártást rendeznének!...

Ki ne látná, hogy a lochnessi szörnyeteg nélkül is újra a sárkányok világát éljük? Hiába ragyog a vékony kéreg felett a legcsodálatosabb kultúrának fényessége, amelyhez hasonlót még nem hordozott a föld, szörnyű sárkányok leselkednek reánk minden sarokból: a tömegnyomor, az ostoba önzés, a vak szenvedély, a süket bölekedés s a többi társadalmi szörnyeteggé hízlalt emberi gyengeség s hitvány bűn!

Es ki ne érezné, hogy újra Szent György lovagokra van mindennél nagyobb szükség, mert másképpen a hétfejű sárkányok könyörtelenül felfalják gyermekeinket és darabokra tépik életünket?

A hadbíróóság átvette a Duca-elleni merénylet bűnpöréneke anyagát

— A letartóztatottakat átkísérték a jilvai fegyházba —

Bucuresti. Saját tud. A sinaiai merénylet vizsgálata, amelyet a katonai és polgári ügyészségek, illetve vizsgálóbírók párhuzamosan folytattak, megállapította, hogy a gyilkosság, amelynek az ország miniszterelnöke áldozatul esett, nem elszigetelt akció volt.

A büntető előkészületei hónapokkal ezelőtti időre vezetnek vissza, amikor még érvényben voltak a nemzeti parasztpárti kormány által elrendelt ostromállapot intézkedései. Ez alapon az ilfovi ügyészség tegnap, mint már jeleztük, illetéktelennek nyilvánította magát az ügy vizsgálatának befejezésére és a hadbíróságnak adta át.

A délután folyamán Mihail hadbíró-örnagy megjelent a vizsgálat vezetésével megbízott polgári vizsgálóbíróval és átvette az ügy hatalmas iratesomját. Egyben intézkedés történt, hogy a merénylet és büntársait átszállítsák a vacaresti börtönből a jilvai fegyházba.

A vizsgálat befejezésére hivatott hadbíró-sági közegek speciális bizottságát már összeállították. E bizottság tagja lesz egy tábornok

is, tekintettel arra az eshetőségre, hogy Cantacuzino gránicsártábornok bűnrészesége véglegesen megállapítást nyer. A vizsgálat e hó végén előreláthatólag véget ér.

Tegnap este értekezlet volt a sziguranca-vezérgazgatóságon, amelyen Victor Iamandi, Eugen Bianu és Cristescu vettek részt. Ezen az értekezleten a sinaiai merénylettel kapcsolatban történt letartóztatások ügyét tárgyalták és intézkedéseket határoztak el ama letartóztatottak fokozatos szabadonbocsátására, akikre a vizsgálatnak többé szüksége nincsen.

Ebben az értelemben ma felhívások mennek az ország összes rendőrségeihez és ügyészségeihez.

Dinu Bratianu magas kitüntetés. Bucuresti. Saját tud. Dinu Bratianu, a liberálistábornok tegnap kihallgatáson fogadta a király és a Coroana Romaneia nagy rend szalagjával tüntette ki. Bratianunak ez az első kitüntetése.

Pokol Dél-Afrikában

Ezt az érdekes levelet Meysing dél-afrikai püspök küldötte Gálffy Sándor oradeai katolikus lelkésznek. Olyan megérző irás, amelyhez alig-alig akad hasonló.

Kedves Missziósbarátom! Éppen most tértem vissza egyházmegyémbe tett nagy körútamról. Területe körülbelül Németország háromnegyedrézének felel meg. Mindenütt, bárhova érkeztem, éhező emberekre és elhulló állatokra találtam. Olyan nagy szárazság sújt bennünket, amelyet Dél-Afrika valamikor csak érthetett. Veszteség az Unio területén 10 millió juh és 3 millió szarvasmarha. Csak a kis bangwaketsi táborban 5000 darab állat hullott el az utolsó hónapokban. És ha a szárazság nem szűnik meg, még 25000 darab megy tönkre. A kutak kiszáradtak, források nem folynak már, a Hartis, Vaal és az Oranje folyók nem folynak többé, teljesen kiszáradtak, pedig ezek voltak egyházmegyém legnagyobb folyói.

Egyházmegyém terjedeleme nézve Dél-Afrika három megyéje. Éppen az ország szívében fekszik, távol az óceántól, a Betschuana fennsíkon, 1200 m-re a tenger színe felett. Betschuanán kívül még a Kap-tartomány és a Transvaalnak egy része és az Oranje szabadállam egyharmadrésze, sőt még a Kalahari-sivatag is a Capricornig az én kerületemhez tartozik. Az utóbbi hetekben kötelességem minden egyes missziósállomásra odaszállított. Sokszor napokig úton voltam. Egyízben 1000 km. utat tettem meg egyhuzamban. Ahogy így keresztülutaztam a végnélküli kopár te-

rületeken, amelyek 100 és 100 km-nyire terjednek, gondolataim hazaszálltak. Láttam hazám hullámzó gabonaföldeit, zöldelő legelőit és azt gondoltam: Ha az én jó honfitársaim csak egyszer látnák ezt a szomorú pusztát földet, amelyre már 10 hónapja egy csepp eső sem esett, bizonyára szájalomra gerjednének szegény feketéim iránt.

Mindenütt ugyanaz a kép: a szomjúság, éhség, szükség, nyomor képe. A földek leperzselték, a folyók kiszáradtak és még reménye sincs az esőnek. Nincs se gabona az emberek részére, se takarmány az állatoknak. Az éhező feketék seregestől jönnek a missziós állomásra. Némelyik olyan gyenge az éhségtől, hogy megérkezésekor összeesik. A kormány segélyakciót indított és naponta sok bennszülöttnak osztanak ki élelmiszert, de a segély nem elegendő. Sokszáz naponta az éhező segélykérő száma. Sajnos, misszionáriusaink maguk is keményen küzdenek a létért. Mihez kezdjenek az ilyen nagymérvű nyomorral szemben? Alapelvünk ez: senki se távozzék üres kézzel. Mindenki kap valamit. Az éhező táplálékot, a ruhátlan ruhát. Férfiakról, nőkről, gyermekekről egyformán gondoskodunk. Rettetéssel gondol mindegyikünk arra, mi lesz, ha kiürülnek a tengeri zsákszáj. Akkor az üres kezekkel nem tudunk majd segíteni. És honnan vesszünk újabb segélyt?

De ez még nem minden. Az éhség mindenféle betegséget vont maga után. Missziósnővéreink és az orvosok egyik helyről a másikra sietnek, de nem tudnak mindenütt segíteni a nagyszámú betegen és haldoklón. Nagyon sok helyen csak mocsárvíz van és aki megissza, ti-

szust kap tőle. Máshol még ez sincs, ott lyukat ásnak a kiszáradt folyományba, ahova hosszabb idő múlva kevés viz gyűl össze, de mindig élvezhetetlen és aki megissza, biztos betegség áldozata; és mégis, sokan ezért a vizért 15 km-nyi utat tesznek meg. A mi missziós állomásunkon mély kutak ástak a testvérek, ahova órajárásnyi távolságról eljönnek a feketék, hogy egy kis vizet kolduljanak.

A vadállatok ezrei elhagyták a Kalhari sivatagot, hogy vizet keressenek. Még a vad höltenőt is megszelídítette a szárazság. Rákényszerítette őket, hogy elhagyják pusztáikat és az emberekhez menjenek segélyért. Ijgal és mérgezett nyállal felfegyverkezve jönnek a missziósállomásra.

Kanye, Bangwaketsi főtáborának meglátogatása alkalmával ott sem találtunk vizet, csupán egy nagyon kevés poshadt viz volt a főnök kútjában. És az asszonyok ezrei álltak ott, éjjel-nappal, hogy rájuk kerüljön a sor és megölthessék vele edényeiket. Mikor egy pártterrel Ramakokba értünk, sehol sem volt egy csepp viz sem. Tábori palackunk már régen üres volt és nagyon kínzott bennünket a szomjúság. Itt sem volt se kút, se szivattyú, a folyók medrei szárazak és homokosak. A bennszülöttek példáját követve, körülbelül egy és félméter lyukat ástunk. Lejjebb a homok mindegyre nedvesebb lett és lassan, végtelen lassan egy kicsi viz szivárgott elő. Időközben, amíg mi dolgoztunk, a bolyongó tehenek és ökrök száza gyűltek körénk, amelyeket a víz szaga vonzott oda. Egyikünknek tehát őrt kellett állnia, amíg a másik dolgozott. Több ízben ránkrohantak az állatok, de sikerült őket

Titulescu és Benes találkoznak Genfben

Bucuresti. Saját tud. A zágrábi kisantant-konferencia összeülése előtt Titulescu Genfben találkozik Benessel, akivel behatóan megbeszéli úgy a legutóbbi idők eseményeit, mint a kisantant-konferencián megvitatásra kerülő kérdéseket.

Az olasz-francia vámháború

Olaszország túlmagasra emelte a Franciaország felé menő áruk vámját

Rómából jelentik: Olaszország és Franciaország között lappangó vámháború áll fenn. Olaszország egyes Franciaországba menő áruk vámját különös mértékben felemelte. Az intézkedést az olasz kormány indokolása szerint Franciaország vámemelése tette szükségessé. Olaszország intézkedése az Olaszországból Franciaországba irányuló kivitt rendkívül súlyosan érintette.

Nem akarok megöszülni

FLOREAL hajregenerator

csalhatatlan szer az egészséges és természetes hajszin visszanyerésére és az őszülés ellen való védekezésre.

1 üveg ára 60 lei.

Nem hajfostók! Biztos eredmény!

Vezérképviselő: DROGERIA „CENTRALA” Oradea. Telefon 6-56.

Az angliai piacon emelkedett az arany ára

— Mit vár Roosevelt újabb intézkedéseitől? —

Londonból jelentik: Roosevelt üzenetének hatásaként az arany ára finom unciánként 3 shilling és 3 pennyvel emelkedett.

A londoni City köreiben számolnak azzal, hogy rövidesen arany arbitrazs-ügyleteket köthetnek az Egyesült Államokkal.

Morgenthau kincstári államtitkár, az Egyesült Államok pénzügyi diktátora kijelentette, hogy Amerika legalább annyit nyerhet a

dollárkiegyenlítési alapon, mint Anglia a fontkiegyenlítési alapon.

A newyorki City a helyzetet azzal foglalja össze, hogy a dollár aranytartalmát 60 centre csökkenti és így bitosan lehet tudni, hogy az alóértékelés 40 százalékos lesz.

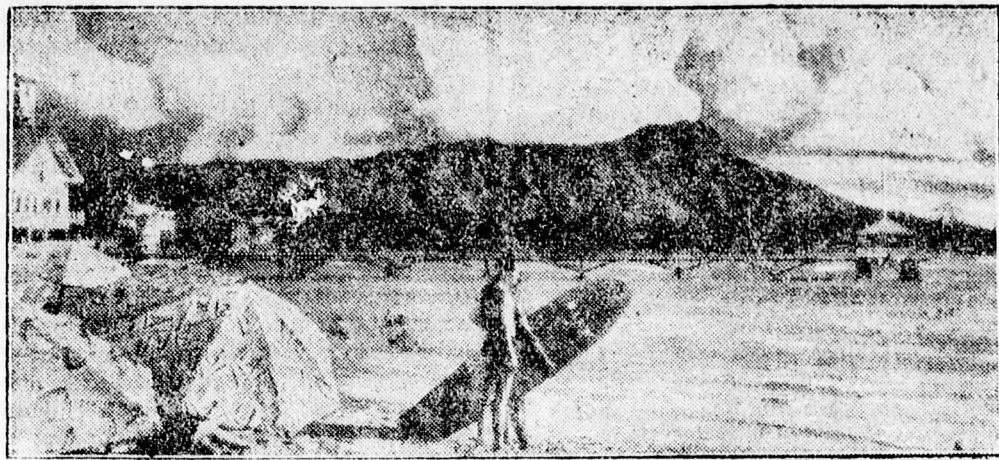
Csütörtök estig az USA területén be kell szolgáltatni minden aranyat.

Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok területén levő minden aranyat — a Federal Reserve Bank aranykészletének kivételével — csütörtök éjfélig be kell szolgáltatni a kincstárnak.

Lapjelentések szerint Roosevelt a következő három főbb eredményét várja legújabb intézkedéseitől:

1. A háborús adósságok kérdésének mielőbbi elintézését.
2. Szélesebb alapot a kölcsönös kereskedelmi szerződések tárgyalásához.
3. A gyengébb nemzetek segítségére irányuló nemzetközi együttműködés mielőbbi megteremtését.

A pápai delegátus a japán mikádónál. Mgr. Paolo Marella, a Szentzséknak japán apostoli delegátusa, a napokban volt kihallgatáson a mikádónál, Hiro Hito-nál és átnyújtotta neki XI. Pius pápa külön üdvözlő levelét és a megváltás Szentévének emlékérmét: aranyból, ezüstből és bronzból egy-egy példányt. A mikádó meghatottan mondott köszönetet a római pápa kegyes figyelméért.

Hawai a világ legerősebb erődítménye.

Az Egyesült Államok minden igyekezetével azon van, hogy a Hawai szigetecsoprot, amely az amerikai hadiflottának legfontosabb bázisa, bevehetetlen erődítménnyé építse ki. Képtünkön a tengerparton meredező Diamond-hegy látszik, amelynek anyagából a hatalmas erődítményeket építették.

addig távoztartani, amíg palackunkat megtöltöttük. Alig távoztunk néhány lépésnyire, az egész csorda megrohanta a lyukat, amelyet egy pillanat alatt összetapostak és használhatatlanná tettek. A palackunkban összegyűjtött víz ellenben olyan kellemetlen ízű volt, hogy nem mertünk inni belőle. Erős kávét főztünk tehát a vízből, de ez is undorító ízű volt. Azonban mi annyira fáradtak és bágyadtak voltunk, hogy jóízűen fogyasztottuk el, örültünk, hogy egyáltalán folyadékhoz juthattunk. Más alkalommal még rosszabbul jártunk. Hasonló helyzetben a palackok üresek és mi még messze voltunk rendeltetési helyünkötől. Egy homokos folyammeder volt egyetlen reményességünk. De itt lehetetlen volt gödröt ásni. Alig dolgoztunk egy kicsit, a mélyedés széle omladozni kezdett. Es mindannyiszor ismétlődött, ahányszor csak újakezdtek. Ekkor egy mentőgondolatom támadt. Eszembe jutott, mit tesznek ilyenkor a hottentották. Vettem egy nádszálat és a belsejét eltávolítva a földbe szúrtam. Aztán szívní kezdtem. Lassan jönni kezdett a víz, mind magasabba emelkedett és nemsokára oltihattam egy kissé szomjúságomat. Csak kevés volt, mégis elég. Elővigyázatosnak kellett lennem, mert a víz rossz volt és könnyen megártatható.

A szárazság nagyon veszedelmessé tette a vadállatokat is. Egy pater látta, amint egy sereg majom megtámadott néhány fekete asszonyt, akik vizért ástak a folyómederben. Kánya mellett. A majmok órákhozat figyeltek az asszonyokat egy közeli szikláról. Bár a majom, ha nem ingerlik, nem támadja meg az embert, az asszonyok mégis állandó rettegésben voltak, mert az állatok mind közelebb

jöttek és dühösen néztek. Estefelé, amikor a nők eltávoztak, a majmok a gödörhöz futottak, de ezek olyan mélyek voltak, hogy nem juthattak vízhez. Azonkívül tele is taposták homokkal. Ekkor a nők után vetették magukat és egyenesen nekik mentek. Szegények nem tehettek egyebet, minthogy edényeiket oltahagya, elmenekültek.

De a szárazság és a gazdasági válság, amely a szegény bennszülött törzseket is a tönk szélére juttatta, még nem az egyedüli csapás, amely ezt az országot sújtja. Száj- és körömfájás ütött ki az állatok között. Az övintézkedés sűrű örléncet vont Betschuana tartomány köré, hogy semmit se lehessen exportálni. Mivel a vasút északról délre keresztül-szeli a tartományt, elhúrcolhatnák esetleg a bacillusokat, jobbról és balról a vonat mellett egy 10 km.-es zónát határoztak el 800 km. hosszú területen. Ezt a zónát drótból és tövisből készült kerítés választja el. Ha idegyed valamilyen állat, azt lelövik. Az ország kereskedelme teljesen tönkre van téve. Minden állati terményt, vajot, tejet, tojást, húst, bőröket elzárták a kivittől. Honnan vegyünk hát pénzt az élelmiszerek vásárlására? Mikor a határt átléptem, először is az autómát dezinficiálták, különösen a kerekeket. Es ez két ízben történt, a határon innen és túl. Magamnak is egy oldatot kellett átgamolnom, hogy cipőimet fertőtlenítssem és kezemet is külön dezinficiálták.

Amíg eddig jutottam írásommal, újból útra kellett készülnöm. A dolgok rosszabbul állnak, mint ahogy gondoltam. Gaboneres állományon voltam. Egy pogányfalu küldöttsége

sürgősen segélyt kér. Olyan törzsről van szó, amely eddig minden tértítési kísérletnek ellentállott. Bár nem tudtam, honnan fogom kifizetni, mégis azonnal 250 zsák rozsozt rendeltem számukra. Az árhoz járul a szállítás költsége. Az isteni Gondviselésbe vetett bizalom indította erre a lépésre, nem bírom tezni tovább ezt a nyomort. Szívvel kérem tehát önt, drága missziósbarátom, segítsen rajtam! Kövesd isteni Mesterünk példáját és „szánd a sereget”. Ha segítesz rajtam, az éhezöket tápláld, a mezíteleneket ruházd, a szomjazóknak vizet nyújts és a betegeteket ápolod. Az utolsó ítélet napja neked nem a rettenés napja lesz, mert a bíró azt fogja mondani neked: „Éheztem és ennem adtál, szomjúhoztam és innom adtál, mezítelen voltam és felruháztál, beteg voltam és meglátogattál.”

Minél hallom, Isten nektek bőséges aratást adott. Mi nektek bőven van, abban ez az ország szűkölködik. Nyissa meg hát a kis Jézus szíveketek embertársaitok segélyezésére: Tudom, hogy otthon gyakorlatban van a téli segélynyújtás. Mégis kérlek benneteket, nyújtsátok ki kezeletek még egy kis karácsonyi missziós segélyre is, amely által megmentitek a szegény feketéket az éhhaláltól. Minden adományt, bármily csekély legyen, hálásan fogadunk és biztosítalak benneteket, hogy minden jötevőt imáinkba és szentmiséinkbe foglalunk. Ha bármily csekélységet el tudsz vonni magadtól, kérlek küld el erre a címre: *Missionsversorgung der Oblaten, Hüfeld bei Fulda, Postscheck Frankfurt a. M. 35410.*

Krisztusban

H. J. Meysing, püspök, apostoli vikárius.

HEYMAN SZINKÓR

Csókol Veronika

Gaál Franci, Paul Hörbiger, Otto Walburg.

A Magyar Párt panaszfelvételi irodát állított fel

Az iroda vezetője dr. Barthos Gyula ügyvéd

A Magyar Párt városi és megyei tagozatában évek óta jóformán szünetelt a panaszfelvételi iroda. A mai nehéz gazdasági helyzet azonban szinte parancsolólag írja elő, hogy újra felállítsák és olyan kezekbe tegyék, aki ennek a fontos ügykörnek ellátására alkalmas, nem remélt ember, aki a helyi hatóságoknál el tud járni és el is tudja a lehetőségig intézni a polgárság ügyes-bajos dolgait.

Erre a fontos és a párt életében a magyarság szempontjából elodázhatatlan ügykört a pártvezetőség dr. Barthos Gyula ügyvéd kezében látta a legalkalmasabbnak és őt bízta meg az iroda vezetésével.

Dr. Barthos Gyula két évvel ezelőtt költözött Oradeára a Székelyföldről. Tökéletesen beszél több nyelvet és közle a román nyelvet is. Gheorganiban volt ügyvéd, elnöke, vezetőségi tagja több társadalmi és kulturális egyesületnek. Benne a Magyar Párt a megyében és a városban nemcsak kitűnő szónokot, tökéletesen képzett lelkes és altruista gondolkozá-

su embert nyert, hanem mint kiváló jogász, a jogvédő, panaszfelvételi iroda vezetésére a legalkalmasabb.

A panaszfelvételi iroda hétfőn kezdte el működését. A közönség rendelkezésére nyitva van d. e. 11-1-ig és minden délután 4-6-ig, amikor dr. Barthos Gyula a pártirodában fogadja a nála jelentkezőket.

Hétfői napon egész nap, reggel 9-től kezdve az irodán tartózkodik dr. Barthos Gyula, hogy a vidéki közönség panaszainak rendelkezésére álljon.

A pártvezetőség ezúton is felhívja avármegyei és városi lakosság figyelmét a Magyar Párt kebelében működő panaszfelvételi irodára azzal, hogy mindenki forduljon bizalommal ezen irodához, amely a Katolikus Kör helyiségében működik s ahol mindenkinek panaszát és kérését szeretettel meghallgatják és annak orvoslása érdekében a kellő intézkedést megteszik.

A katolikus egyházközség színelőadása vasárnap,

21-én d. u. fél 5 órakor a KAT. KÖRBE

Előadják a RANG és MOD élelképet.

A pénzügyigazgatóság hirdetménye. A pénzügyigazgatóság közli, hogy azok az autójárműtulajdonosok, akik 1933 december 31-ig nem fizették ki adójukat, az 1934. év első negyedére — a miniszteriumtól erre nézve 1934. január 25-ig haladékot kapnak. Azok, akik e határidő leteltével is hátralékban maradnak az említett adóval, kihágást követnek el és az autómobiladókra vonatkozó 11-ik törvényeknek megfelelő büntetésben részesülnek.

HIRDETMEY.

Az oradeai államrendőrség a 14450 A.—1933. számú belügyminiszteri rendelet alapján, tudomásvétel és szigorú alkalmazkodás céljából az érdekeltekkel a következőket közli:

Oradea és Bihar vármegye területén lakó valamennyi autómobil, autóbussz és teherautó tulajdonos, akik személy- vagy teherszállítással iparszerűen foglalkoznak, kötelesek járműveiket baleset ellen biztosítani és az erre vonatkozó biztosítási díj befizetését igazoló nyugtát folyó évi február hó 1-ig az államrendőrség forgalmi ügyosztályánál (I. emelet 13. sz.) bemutatni.

A biztosítás kizárólag a fenti miniszteri rendeletben meghatározott feltételek mellett és az abban megjelölt biztosító intézeteknél köthető, mert ezen intézetek egyetemlegesen szavatolnak az esetleges károk megtérítéséért.

A biztosítási feltételekre vonatkozó összes tudnivalók az államrendőrség forgalmi ügyosztályánál beszerezhetők, ahol a biztosítási kötvények aláírása is eszközöltetik.

Mindazoktól, akik a jelen hirdetményben foglalt intézkedéseknek eleget nem tesznek, forgalmi engedélyük be lesz vonva.

Oradea, la 17. jan. 1934.

Chestor: ss. Popoviciu.

Rablótámadás a Nagypiacléren

Ohhittel leütötte a rablót az arasszonyt a sátorok között

Oradeán izgalmas rablótámadás történt szerdán délelőtt a Nagypiacléren. Marian György tisztviselő felesége a sátrak között járkált, amikor hirtelen hatalmas ökölcsapást érzett a fején. A következő pillanatban egy fiatalember kitépte kezéből a ridiküljét és rohanni kezdett. A segélykiáltásokra a piac közönsége üldözni kezdte a menekülő suhancot, akit izgalmas hajszá után sikerült elfogni. A rendőrségen kiderült, hogy a rabló Lőrincz László, a kereskedelmi iskola volt pedellusának fia, aki betörések miatt már több ízben meg volt büntetve. Lőrincz csak néhány héttel ezelőtt szabadult ki az ügyészség fogházából s miután tisztességben élő családja szakított vele, az elzúllott fiatalember ismert betörőtanyákon húzta meg magát. Tekintettel az ostromállapotra, a vizsgálat befejezése után Lőrinczet átadják a hadbírósnak.

FILMPALACE

Ma, csütörtökön premier

K é m n ő

Főszerepben: Karl Ludwig, Diehl Theodor Loos, Trude von Molo, Paul Hörbiger.

Előzőleg Duca miniszterelnök temetése filmen.

Február 3-án lesz a Liszt Ferenc ének- és zenekar mester hangversenye. Városunk szántátagu Liszt Ferenc ének- és zenekara február hó 3-án, szombaton este 9 órai kezdettel rendezi meg első nagyszabású hangversenyét táncmulatsággal egybekötve a Katolikus Körben. Külön számokat ad az ének- és külön számokat a zenekar. Ezenkívül a zeneirodalom három remek alkotását együttesen adja a szántátagu hatalmas kórus. (Tanheuser, Kékdunakeringő, Visszhang). A minden tekintetben művészi hangverseny össze van kapcsolva a Központi Katolikus Legényegylet hagyományos farsangi báljával s így műsor után tánc lesz reggelig. Az idei farsang hangversennyel egybekötött legszebb mulatságára már most felhívjuk a nagyközönség figyelmét.

VASAS-BÁL!

Vasas-bál!

Vasas-bál!

szombaton este 9 órai kezdettel a Katolikus Kör összes termeiben. Tombola, szépségverseny, meglepetések.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

ORADEA:

Csütörtökön este fél 9 órakor: **Aranyifju.** Hunyadi Sándor szenzációs témájú bűnügyi színműve. Ligeti Margit felléptével. Rendes helyárrakkal.

Pénteken este fél 9 órakor: **Aranyifju.** Rendes helyárrakkal.

Szombaton délután 4 órakor: **Nagy kabaré.** Ének-, táncszámok, magánjelenetek, bohózatok, vígjátékok, mókák. Slágerek. Nagy malac sorsolás. Azonkívül: cukor, kávé és ajándéktárgyak sorsolása. Mérsékelt helyárrakkal. — Este 9 órakor: **Tessék beszállni.** Rendes helyárrakkal.

Vasárnap délelőtt 11 órakor 10 és 17 leies helyárrakkal: **Bűn és bűnhődés.** — Délután 3 órakor: **Kadettszereltem.** Mérsékelt helyárrakkal. — Délután 6 órakor: **Aranyifju.** Rendes helyárrakkal. — Este 9 órakor: **Tessék beszállni.** Rendes helyárrakkal.

— **Aranyifju.** Holnap, csütörtökön este premier lesz a színházban, amely alkalommal Hunyadi Sándor legújabb és óriási sikerű bűnügyi színműve, az Aranyifju kerül színre, amely Budapest a Vigaszínházban még most is állandó zsufolt házakat vonz. Az Aranyifju premierjének másik szenzációja, hogy most fog bemutatkozni Oradea közönségének Ligeti Margit művésznő. Az Aranyifju ma, csütörtökön és pénteken este fél 9 órakor, vasárnap délután 6 órakor kerül színre, mindenkor rendes helyárrak mellett. A nagy érdeklődésre való tekintettel ajánlatos lesz jegyekről gondoskodni, mert mindkét előadásra már nagyon sok jegyet vittek el elővételben.

— **Szombaton délután nagy kabaré előadás lesz a színházban.** Szombaton délután 4 órakor nagy kabaré műsor fogja szórakoztatni a színház közönségét. Színre kerülnek egyfelvonásos vígjátékok, bohózatok, ének- és táncszámok, magánjelenetek, bluetek, mókák. Ezen az előadáson lesz malacsorsolás. Azonkívül sorsolásra kerülnek még nagymennyiségű cukor, kávé nyermények és értéktárgyak. A szombati kabaré előadást mérsékelt helyárrakkal tartják meg. A belépő-jegy egyuttal sorsjegy is.

— **Vasárnap délelőtt matinén,** 10 és 17 leies helyárrakkal a Bűn és bűnhődés kerül színre a premier szereposztásában. Vasárnap délután 3 órakor a Kadettszereltem, míg 6 órakor az Aranyifjunak lesz első délutáni előadása rendes helyárrak mellett, este pedig a Tessék beszállni operett revünek lesz nagyszerű előadása.

— **A hét összes előadásaira a jegyek már megválthatók a mai naptól kezdve a színház elővételi pénztáránál naponta délelőtt 11-1 és délután 4-6 órakor.**

BTC műsoros táncestélye. A BTC ebben a hónapban is megtartja hangulatos és műsoros táncestélyét az NSE Otthonban és pedig, tekintettel a másapi munkaszünetre, 23-án, kedden este. A hajnali 3 óráig tartó záróra meghosszabbításáról a rendezőség gondoskodik, tekintettel azonban arra, hogy magasszínvonalu műsor is lesz, az estélyt pontosan este 9 órakor kezdik. Külön meghívót nem bocsátanak ki, hanem csak ezúton hívják meg tagjaikat, kirándulóikat és azoknak vendégeit.

Tengerimoszlék

május végéig mindennap friss állapotban, rendkívül olcsó árban kapható a **LÉDERER és KÁLMÁN szeszgyárban Oradea.**

Paul-Boncour expozéja a francia szenátus interpellációira

A saarvidéki népszavazás, a balkán blokk, az orosz viszony és a béke kérdése a németekkel

Párizsból jelentik: A szenátus keddi ülésén Paul-Boncour külügyminiszter hatalmas expozében válaszolt az elhangzott interpellációkra. A hitlerizmussal kapcsolatban rámutatott arra a veszélyre, amely a határokon túl terjeszkedő Hitler-nemzeti hatalomban rejlik. Ezért nyugtalan a Saar-vidék és ezért aggódik Ausztria. Ezért kívánja Franciaország a saarvidéki népszavazást és garantálja annak tisztaságát, valamint azt, hogy a szavazás megtörténte után senkinek baja ne történjék. Franciaország megőrzi Ausztria függetlenségét és ebben segédkezet nyújt Olaszország is, amellyel a viszony utóbb érezhetően megjavult. Ugyancsak szívélyesebbé vált a kisanant és Olaszország egymásközötti viszonya is, amit Franciaország szorgalmazott.

— Most főfeladatunknak tekintjük — folytatta a külügyminiszter — Középeurópa helyzetének újjászervezését. Ezért csoportosítottunk államokat magunk köré és nem azért, hogy Németországot bekerítsük. Nemzetközi érdekből csinálunk politikát és csak Németországon múlik, hogy csatlakozzék ehhez a politikához.

— Franciaország fáradozására Lengyelország, Szovjet-Oroszország és a kisanant az utóbbi időben közelebb jutottak egymáshoz. Délen Törökországgal, nyugaton Olaszországgal és a Balkánállamokkal is megjavult a kisanant viszonya. A Szovjettel is hasonló politikát folytatunk. Szovjet-Oroszország a maga 160 milliós embertömegével a világ diplomáciájának egyik geometriai pontja lett és ipari ereje is szokatlanul nő. Ezáltal már régen fontos pillére lett Európának. Kialakulóban van a balkáni blokk, amelyben eddig már Románia, Jugoszlávia, Törökország és Görögország csatlakozott és megvan a remény, hogy Bulgária is csatlakozni fog.

— Ma is, mint a múltban — folytatta Paul-Boncour — teljes bizalommal viseltünk a Népszövetség iránt. Diplomáciai tárgyalásoknál a végső szó csak a Népszövetséget illetheti meg. Alapokmányára nézve nem alkudhatunk. Nem állhatunk szembe saját felfogásunkkal, tehát a leszerelés kérdésében nem tanúsíthatunk olyan magatartást, amely ellentétben áll a Népszövetséghez való tántoríthatatlan hűségünkkel.

Az ülés további folyamán Millerand mondott nagyobb beszédet. Arra intett, hogy nem szabad bízni Németország békebarát kijelentéseiben.

Békét Németországgal!

De Jouvenel volt római követ viszont a francia-német közvetlen tárgyalások mellett foglalt állást.

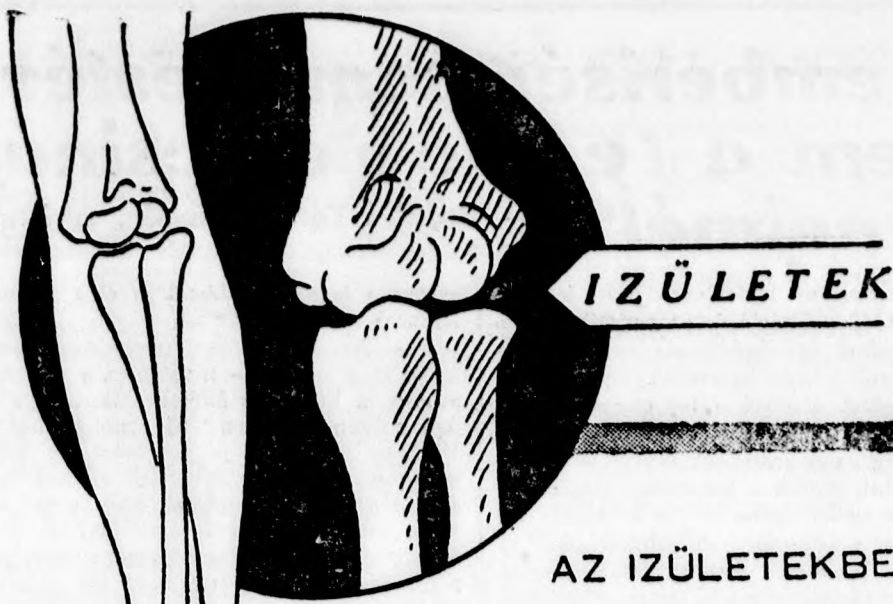
— Az ország közvéleménye, — mondotta, — sohasem bocsátaná meg, ha a kormány elmulasztaná a béke megszüldésére kínálkozó mostani alkalmat. Németország máris arra törekszik, hogy a tárgyalások esetleges meghiusulásáért Franciaországra háritsa a felelősséget.

A Saar-kérdésben kijelentette, hogy a gazdasági kérdések rendezését nem szabad a népszavazás utáni időre hagyni, mert Franciaország esetleg elveszítheti az évek óta befektetett tőkét.

De Jouvenel beszédét a szenátus élénk tetszéssel fogadta.

Németország a Saar-vidék kérdésében elutasító választ adott.

Genf-ből jelentik: Németország genfi főkonzula hétfőn megküldte válaszáat a francia javaslatra a Saar-vidék kérdésében. A válasz udvariasan elutasító.

AZ IZÜLETEKBEN

gyakran ártalmas anyagok ülepednek le, melyek szabálytalan átvérzésből és továbbá hirtelen és erős lehülésből erednek. Ennek folyamánya képen a reumás és tagfájdalmak gyanant ismert igen erős fájdalmaik keletkeznek.

Aspirin-tabletták a vérkeringést szabályozzák és hathatos átvérzésről oly módon gondoskodnak, hogy a méreganyagok kiválasztását és eltávolítását biztosítják. Ily módon az Aspirin-tabletták megbízhatóan és gyorsan szüntetik be a fájdalmaikat.

ASPIRIN

csak a Bayer-keresztrel eredeti.

ASPIRIN FELÜLMULHATATLAN!

Kedden újabb hatalmas földrengés rázta meg Elő-Indiát

— Körösi Csoma Sándor siremléke is összedőlt —

Londonból jelentik: Hirt adtunk tegnap arról a borzalmas földrengésről, amely Elő-Indián söpört végig. A lakosság hétfő óta állandó rettegésben él, mert a hindu csillagászok újabb földrengést jósolnak.

A földrengés pusztításának méretei különben csak most bontakoznak ki teljes nagyságukban. Patna vidékén például kő kövön nem maradt. Repülőgépek szállítanak élelmet, gyógyszereket a földönfutóvá vált lakosságának.

Kalkuttából jelentik: A hindu csillagászok jóslata valóban bizonyult: a Ganges medencéjét kedden újabb, hatalmas földrengés rázta meg. A Himalája lábától egészen a Gangesig terjedő, 300 km. széles és 1000 km. hosszú területen ismét megindult a föld és azokon a helyeken, amelyek már hétfőn is óriási károkat szenvedtek a földrengéstől, — ismét végigszántottak a romboló elemek. Egyik perceről a másikra egész városok tűntek el a föld színéről és ismét többszáz emberélet esett a föld-

indulás áldozatává. A két egymástkövető földrengés halottainak száma a legszerényebb számítások szerint is legalább ötszáz, a sebesülteké meghaladja a tízezret. Az anyagi kár felbecsülhetetlen.

Legnagyobb pusztítást végzett a földrengés Patnában, Mirzapurbán és Jaurpurbán. Egyedül Patnában 100 halott van. Dardzsiling, ahol a híres magyar utazó, Körösi-Csoma Sándor hamvai nyugosznak, teljesen elpusztult. Példó, hogy a nagy magyar tudós siremléke is rombadőlt.

(Tudósításunk folytatása a 7-ik oldalon).

* Makacs székrekedés, vastagbélkatarus, gyomorbad, puffadás, vértorlódás, sárgaság, aranyeres csomók, csipőfájás eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűvíz, reggel és este egy-egy kis pohárral bevéve, rendkívül becses háziszser.

„Az emberiség nem a testével, hanem a lelkével csinálta történelmét” — mondja Tóth Tihamér, aki helyesli az eugenikát, de elveti a sterilizációt

A világközvélemény legtöbbet vitatott kérdése ma kétségkívül a sterilizáció és az eugenika ügye. Bár igen sok állam, így Svédország és Amerika egyes államai már régóta bevezettek olyan törvényes intézkedéseket, amelyek a faj nemesítését célozzák — a „bomba csak most robbant fel”, amikor Németország az eugenikának olyan eszközével kezdte, amely beleütközik a keresztény erkölcs tanba, sőt a józan emberi észbe is. Pro és kontra sokat vitatkoznak a végzetes aktualitást adott az egész kérdésnek, hogy mint törvény 1934 január elsejével Németországban életbe is lépett. Ugyanakkor XI. Pius pápa karácsonyi szózatában keserű szavakkal emlékeztet meg a törvényben foglaltakról. A laikus közönség egyáltalában nincs tisztában, meddig mehet el az eugenika terén, hogy ne ütközzék bele a keresztény erkölcs tanba s az aktualitást csak fokozza egy magyar törvénytervezet, amelyet Herczeg Ferenc vezetésével már a magyar kormányzóhoz is felterjesztettek.

A Nemzeti Újság című keresztény magyar politikai napilap ezért jónak látta kérdést intézni dr. Tóth Tihamérhez, a Pázmány Péter Tudományegyetem európai híru professzorához, a budapesti papnevelő intézet kormányzójához, akinek nevelői és tudományos működése nálunk is igen jól ismert. Könyveinek idegen nyelvű sorozatai s a nagy külföldi lapok cikkei bizonyítják, hogy Tóth Tihamér

A keresztény felleg az eugenikáról

— A katolikus egyház azonban — vetették közbe — teljesen elítéli az eugenikának egyik legfeltűnőbb eszközét, a sterilizációt. Hogyan képzelhető el az új generáció mentesítése keresztény szempontból?

— Valóban így van. Az eugenikus célokból történő sterilizációt az Egyház a leghatározottabban elítéli a „Casti connubii” kezdetű enciklikában 1930 december 31-én és a S. Officium válaszában 1931 március 21-én). Pillanatra sem lehet kétség, hogy az ilyen sterilizáció valóban erkölcsellenes eljárás, mert súlyos megsértése az emberi egyéni jogoknak. Még magának az egyének sincs joga saját testi épességét kénye-kedve szerint megsemmisíteni, annál kevésbé van másnak.

— Hogyan képzelhető el mégis a fajnemesítés és mi marad meg, ami elfogadható az eugenikus törekvésekből?

— Szerencsére a sterilizáció korántsem

egyike a leghivatottabbnak erről a kérdéssel nyilatkozni.

— Az eugenikus mozgalom sem kerülhet ki a sorsot — mondotta a professor, — amely a kultúrtörténelem tanulsága szerint úgyszólván minden új mozgalmat utólr: *Világba indul egy jó gondolat, de hamarosan meggondolatlan és felelőtlen elemek is zászlaja alá állanak és olyan zűrzavart keltenek, hogy azután ember legyen, aki az értéket és a pályát külön tudja választani.* Így van azzal a tömérdek jelszóval is, ami ma az eugenikus zászló alatt keres érvényesülést: van köztük sok érték, de van sok porhintés, sőt veszedelmes eltévelyedés is.

— Mindenekelőtt is ami az eugenikus törekvések lényegét illeti: az emberi nem egészségének emelését és egy életerősebb generáció létrejöttének biztosítását, hogy ez a keresztény világfelfogás szempontjából is helyes és kívánatos, affelől nem lehet semmi kétség. Utóvégre nemcsak állami és társadalmi szempontból fontos, hanem erkölcsi és vallási tekintetben sem lehet közömbös, hogy a fogyatékos értékű, beteges, terheltséggel küzdő generáció helyett egészségesebb és épidegzetű emberiség éljen a földön. Tehát nemcsak örömmel nézzük a józan keretek közt maradó eugenikus törekvéseket, hanem minden módon támogatjuk is azokat.

lényeges része az eugenikának. Óriási feladatok, nagy járható utak nyílnak meg előttünk ezenkívül is. Itt van mindenekelőtt az eugenikus ismeretek elterjesztése és az átöröklés megrázóan komoly törvényeinek megismertete-

Szociális reformok — az eugenika fontos része

— Az eddigiekben természetesen nem mondtam el mindent, amit az egészségesebb generáció érdekében megvalósítanunk lehet és kell. Így például nem szóltam az egészséges gyermekekkel bíró családok intézményes támogatásáról. Gondolok itt adókedvezményekre, telepítésre. Nem szóltam arról sem, hogy tulajdonképpen a legjózanabb eugenika minden olyan gazdasági intézkedés, amely lehetővé tenné a korábbi nősüléseket. Mert hiszen mondanom sem kell, mily szöges ellentétben áll minden eugenikus törekvéssel az a mai abnormis helyzet, amikor anyagiak híján 30-35 éves férfiak sem tudnak még meg-nősülni. Ha mindennek bővebb kifejtésére most nincs is alkalom, mégis egy gondolatot

Bénák, puposok, sánták — és mégis zsenik

— Amikor az ember olvassa az eugenika fanatikusainak elragadtatásait, amelyekkel minden gyöngé, beteges gyermeknek el akarják zárni az utját az élettől, önkéntelenül felkiált: Szerencse, hogy ezek a páneugenikusok nem a régi korszakban éltek és nem állott módjukban megakadályozni Plato megszületését, aki tudvalevőleg pupos volt és Aesopus meg Pope születését, akik szintén puposak voltak. És szerencse, hogy régen nem voltak még eugenikus fanatikusok és így születésük után el nem pusztították mingyárt gyermekkorukban Leonardo da Vincit, Haendelt, Walter Scottot és Gounod-t, akik bének voltak; lord Byron, Pergoleset és Fallegrand-t, akik deformált lábuk voltak; Cervantest, aki balkezére béna volt; Dickens-t, aki gyermekbénulást kapott; Nelson admirálist, aki felszemű és félkaru volt; Periklest, aki hagymafejű volt; Cromwellt, aki rövidnyaku volt; Goethet, aki rövidlábú volt és nem utolsó helyen a csöpp Napoleont, aki mikor legnagyobbára nőtt, akkor is csak 151 centiméternyi törpe maradt. És ha még ehhez a hevenyészett névsorhoz hozzávesszük azt a tömérdek világhíru nagyságot, akiknek az arca mutatott

tése minél szélesebb körökkel. Eugenikus szempontból egyenesen óriásivá magasztosul az az érdem, amit a keresztény valláserkölcsei nevelés az ifjuságnak a tiszta életre vezetése által eddig is szerzett magának.

— Hangsúlyozottan szeretnénk ugyanis rámutatni arra, hogy az eugenikus törvények ismeretének széles rétegekben való elterjesztése mellett épily fontos az emberek lelkiismeretének és felelősségérzetének finomítása is. Az átöröklés törvényeinek ismeretében fel-növekvő új nemzedéknek sokkal elevebb felelősségérzettel kell erkölcsösen élnie fiatal éveit és a házasság előtti tiszta ifjú életével biztosítani a kedvező átöröklés feltételeit.

— Aki tehát az ifjúságot az erkölcsi tiszta életre neveli, az a legáltalánosabb eugenikát folytatja. Ebből a szempontból egyenesen megbecsülhetetlen a keresztény nevelés érdeme és ebből a szempontból nézve, az Egyház tulajdonképpen már az eugenikát képviselte századokkal azelőtt, mielőtt csak az eugenika nevére is ismerte volna az emberiség.

— A törvényhozás részéről mi volna a legsür-gősebb feladat ebben a tekintetben?

— Nagyjelentőségű feladat lenne az erkölcsi fokozottabb törvényes védelme. Erkölcsöt ugyan törvénnyel kikényszeríteni nem lehet, — példa rá az amerikai szesztilalom esődjé, — de igenis lehet a törvények segítségével fokozni a valláserkölcsei nevelés munkájának eredményességét. És itt még — éppen az eugenika érvényesülése érdekében — fontos intézkedések szükségesek, hogy a szabadjára eresztett, vagy csak úgyhogy megcenzurázott erkölcs-telenség moziban, színházban, kirakatokban, képeslapokban, plakátokon és büntanyákon ne huzhassa az erkölcsi fertőbe ifjainkat és ne taposhassa sárba diadalmas cinizmussal a jövő nemzedék tiszta vérére. Addig bizony puffogó frázisnál nem lesz több a legszebb eugenikus jelszó sem, amig fokozottabb törvényes védelmi intézkedések nem segítik elő azt az értékes erkölcsnevelő munkát, amit a család, az iskola és elsősorban az iskolai hit-oktatás végez.

nem hagyhatók megemlítés nélkül. Ha a józan eugenikus törekvéseket, vagyis az egészségesebb emberi utódokról való gondoskodás erkölcsileg kifogásolhatatlan eszközeit el is fogadjuk, nem foghadhatjuk el az eugenikus célok prioritását az örök értékek fölött, sem a fajszeliktivizmusnak és fajnemesítésnek egyéb olyan hajmeresztő kinövésait, mint amilyenekkel egyes államokban ma kísérleteznek. Nos hát az ilyen kiadású eugenikából nem kérünk. Soha nem szűnünk meg hirdetni a lélek fölényét a test fölött és a szellem erejét az anyag fölött. Hirdetni, hogy az emberiség történetét nem a testével, hanem a lelkével csinálta. És hogy a legnagyobb géniuszok akárhányszor gyöngé, törékeny, beteges testben éltek.

szembelütnőn torz vonásokat, — Diogenes, Pestalozzi, Titus Livius, Cyrano de Bergerac, Ovidius, Michelangelo, Beethoven stb. — azt hiszem senki előtt nem marad kétséges, hogy az emberiség a történelmét valóban a lelkével írja és hogy bár a józan eugenikus törekvések jogosságának teljes elismerésével, de továbbra is a lélek ápolásában akarjuk keresni az emberiség nagyságának helyes útját.

Tóth Tihamér világos és precíz megállapításaihoz csak azt fűzzük hozzá, hogy e kérdésben a lényegről vitának nincs helye. A katolikus pap zsenialitása abban nyilvánul meg, hogy az örökérvényű dolgokat kinyilatkoztatást a ma nyelvén interpretálni tudja, anélkül, hogy ahhoz a legkisebbet is hozzáadná. Mert akkor már nem volna: katolici-zmus. Amit Tóth Tihamér erről a kérdéssel mond az tehát az egyház álláspontja.

A KATOLICIZMUS diadalmas er-jének, mérhetetlen nagyságának és vég-telen szépségének MEGKAPÓ TÜKRE A KATOLIKUS LEXIKON.

Szent István K Ö N Y V E K

I SOROZAT:

1. Dr. Mihelics: Az új szociális állam	Lei 125
2. Dr. Wesselszky Gyula: Rádium és az atomelmélet	„ 90
3. Tóth Agoston: Bevezetés a Meteorológiába	„ 179
4. Dr. Marcell: A katolikus nevelés szelleme	„ 90
5. Dr. Kúhár: A keresztény bölcsélet története	„ 245
6. Kecskés: A házasság etikája	„ 125
7. Dr. Erdély: Kant valláserkölcsei világnézete	„ 125
8. Kúhár: A vallásbölcsélet főkérdései	„ 155
9. Dr. Wodetzky: A világegyetem szerkezete	„ 110
10. Auguste Dies: Plató	„ 95
11. Dr. Trikál: Természet-bölcsélet	„ 90
12. Pfitroff: A szépirodalom esztétikája	„ 95
13. Pfitroff: Bevezetés az esztétikába	„ 95
14. Trikál: A gondolkodás művészete	„ 140
15. Stuhlmann: Az ifjúkor lélektana	„ 125

Vidékre az összeg és 10 lei portó beküldése esetén, azonnal küldjük.

Kapható:

az ERDÉLYI LAPOK könyvostályánál.

HIREK

Központi szerkesztőség és kiadóhivatal
Oradea, Str. Regele Carol II 5.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037

Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **Perédi György**

Cluj szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piața Unirii 13. — Telefon 802.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás. A budapesti Meteorológiai Intézet jelentése szerint átmenetileg csendesebb és szelesebb idő várható, holnaptól újabb szél és eső.

Perosi mester jubileumi miséje. Perosi Lorenzo, a római Szent Péter bazilika karnagya, mint az Osservatore Romano jelenti, hatalmas, 8 hangú ünnepi mise kompozícióján dolgozik, amelynek címe: Missa Jubilaris Redemptionis (a Megváltás Szentévének jubileumi miséje), hozzá egy Te Deum-ot is készít. Ugy reméli, hogy a Szentév záróünnepségén fogja először előadni ezt a hatalmasnak ígérkező zenei kompozíciót.

Meghalt Mihali Tivadar. Cluj. Saját tud. Keddről szerdára virradó éjjel tizenkét órakor meghalt Mihali Tivadar 78 éves korában. Halála pillanatában családja állotta körül betegágyát, a kora reggeli órákban pedig az egész város élénk részvéte nyilatkozott meg a gyászhirre. Temetése valószínűleg pénteken délelőtt lesz a görög katolikus templomból. Mihali haláláról már napokkal ezelőtt hír terjedt el, azonban a gondos ápolás még néhány nappal meghosszabbította a nagybeteg életét.

A vizsgálóbíró letartóztatta dr. Mátyás Mátyás cluji sebészorvost. Cluj. Saját tud. Dr. Mátyás Mátyás közismert sebészorvos, a Park szanatorium igazgató főorvosát kedden délelőtt a rendőrség kihallgatta, majd Barbetei vizsgálóbíró elé vezették, aki kihallgatása után kihirdette dr. Mátyás előtt a letartóztatási végzést. A letartóztatás okaira vonatkozóan dr. Mátyás védőügyvédje, valamint a rendőrség s a vizsgálóbíró nem adnak felvilágosítást. Állítólag egyik beteget tiltott műtét következtében meghalt. Egyesek szerint az ügy hátterében személyi hajszák áll. Tekintettel arra, hogy orvosi kezelés alatt álló betegek vannak, fellebbezésére azonnal összeült a vádtanács, amely elrendelte dr. Mátyás Mátyás szabadonbocsátását. Erre kedden este szabadon engedték. A letartóztatás okaira nézve dr. Mátyás nem akart nyilatkozni, de munkatársunk megtudta, hogy dr. Mátyás Mátyás kihallgatása során azt vallotta, hogy egy háztartási alkalmazott jelentkezett nála, akit megvizsgált és miután szükségesnek tartotta a műtét beavatkozását, elküldte dr. Hossu városi főorvoshoz igazolványért. Dr. Hossu megadta az igazolványt, de a szerencsétlen nő nem jelentkezett többé nála. A nyomozás megállapította, hogy tanuk állítása szerint a haldokló asszony utolsó szavai ezek voltak: „Ha most hétszáz lelem lenne, nem kelene meghalnom!” A hatóságok ebből következően arra, hogy Mátyás dr megkezdte a műtétet, de miután a páciensnek nem volt pénze, félbehagyta az operációt. Erre vonatkozólag dr. Mátyás kijelentette, hogy ingyen is elvégezte volna a műtétet, ha a beteg megmondja, hogy nincs pénze, de erre nem kerülhetett a sor, mert az asszony többé nem jelentkezett nála. Hogy a vizsgálóbíró és ügyész a szabadlábrahelyezéstől függetlenül folytatják-e Mátyás ellen az eljárást, erre vonatkozólag nincsen értesülésünk. A rendőrség erőlyesen nyomoz abban az irányban, hogy ki kezdte és hagyta félbe a halálos végű műtétet, amelyről a boncolás sem tudja megállapítani, hogy orvos, vagy nem szakember követte-e el. A meghalt nő nevét még nem hozták nyilvánosságra.

Vörheny Lupeniban. Deva. Saját tud. Lupeniban skarlátjárvány ütötte fel a fejét. A beteg gyermekeket a járvány további terjedésének megakadályozása miatt elkülönítik. Egy hét leforgása alatt 30 beteget szállítottak így be a lupeni kórházba.

Elnyelt a föld egy várost

— Ezrekre megy a halottak száma —

(Tudósításunk eleje az ötödik oldalon).

Londonból jelentik: Az indiai földrengés méretei úgyszólván óráról-órára nőnek. Az egész földrengéssújtotta terület a világháború tűzétől elpusztított városok képét mutatja. Repülőik, akik elszálltak a rombadőlt vidék felett, legalább ezerre becsülik a halottak számát. A föld több helyen megrepedezett, óriási víztömegek törtek fel a mélyből és ötlábnyi iszappal borították el a vidéket. Az ut-

cák helyét egyetlen romhalmoz jelzi s szeretszét halottak hevernek a romok alatt. Az összedőlt házak száma 12 ezer. A legborzalmasabb pusztulást Muzaffarpurban végezte a földrengés. A föltte elszálló repülőgépek alig találják a város nyomát. Valószínűleg elnyelte a föld lakóival együtt. Ebben a városban, amennyiben a lakosság nem tudott elmenekülni, — a pompéji katasztrófa ismétlődött meg.

Kormánytörés okozta Franciaország legszebb utasszállító gépének katasztrófáját

Párizsból jelentik: A vizsgálat megállapította, hogy az „Emeraude” (Smaragd) repülőgép katasztrófáját kormánytörés okozta, aminek következtében a pilótának a sötétben kényeszerkesztést kellett végeznie.

Halálozás. Bihar megye előkelő családjának egyik köztisztviselőjében álló, nagyműveltségű matronája, öz. Bartos Gyuláné szül. Schwoy Anna 88 éves korában bihorvidai szőlőbirtokán kedden hajnalban 5 órakor végelegyengülésben meghalt. A matrona este még fiával, Bartos Elemérrel elbeszélgetett és reggel holtan találták ágyában. Az elhunytak unokaöccse volt Schwoy Lajos székesfehérvári megyéspüspök, továbbá Schwoy István és Kálmán tábornokok. Az elhunytat három gyermeke: öz. Fényes Ákosné Bartos Jolán, Bartos Adorján ny. főszolgabíró és Bartos Elemér, továbbá öt unokája és kiterjedt rokonság gyászolja. A halottat Oradeára szállították, ahol a Haller-kápolnában ravatalozták fel. Temetése ma, csütörtökön, 18-án, délelőtt fél 11 órakor lesz az olasz temetőben levő sírboltba. Az engesztelő szentmise áldozatot ugyancsak a temetés napján az olasz plébánia templomban délelőtt fél 10 órakor mutatják be.

Szétépték a farkasok. Köllő Imre Varvizi 54 éves cipésmestert a község határában farkasok támadták meg és a szó szoros értelmében fölfalták. A helyszínen maradt ruhafoszalványokból és csizmából állapították meg a szerencsétlenséget. Egyébként a farkasok nagyon elvannak szaporodva s a nagy hidegben állandóan a falvak körül kóborolnak.

Deva. Saját tud. Nagy József vasutas kedden délután a Deva melletti Cistur községben levő lakásáról a falutól távolabb fekvő állomásra igyekezett. Alig hagyta el azonban a falut, a mezőn farkasokkal találta magát szemközt. Igyekezett kikerülni a veszedelmes állatokat, de azok üldözőbe vették. Futásnak eredt s sikerült is az állomásra akkor eljutnia, amikor vonatja is beérkezett. A halálos izgalmon átesett ember csak a vonaton tudta elmesélni veszedelmes kalandját.

Üngyilkos lett Boleantiu volt prefektus fivére. Timisoara. Saját tud. Kedden délután a pályaudvarral szemközt Terminus-szálló egyik emeleti szobájában felakasztva találták Boleantiu Traján 56 éves timisoarai magánzó. Az üngyilkosságra úgy lettek figyelmesek, hogy Boleantiu kevéssel előbb levelet küldött a belvárosi Galambos-féle papirkereskedésben alkalmazott sógor-nőjének Szilágyi Sámuelnének és abban tudatta, hogy mire e sorokat olvassák, ő már nem lesz az élők között. Az üngyilkos fiú Boleantiu Valér volt prefektusnak, aki annakidején föbőltötte magát. Boleantiu Traján több levelet hagyott hátra, amelyeket nagybárá hatósági személyeknek és ügyvédjének címzett. Állítólag — miként ügyvédje mondja — nagyobb pénzüsszeggel volt érdekelve a nemzeti-parasztpártnál és pénzt nem tudta idejében megkapni. Pedig már két nap múlva a lakásából is kilakoltatták volna.

Kuncz Aladár:
FEKETE KOLOSTOR
Feljegyzések a francia internáltságból.
Propaganda kiadás.
Ára a gyönyörű 90 lei és portó.
amatőrkiadásban
Kapható az „Erdélyi Lapok”
konyvosztályánál.

SZÉP MASZK. — Adj kölcsön 300 leit, másképp nem készíttethetem el a ruhámat a mai jelmezbálra.

— Hát milyen jelmezben mégy el?
— Mint indiai nábob.

Tengeri szörnyet fogtak a fokföldi halászok. A fokföldi East London mellett a halászok szokatlan alaku halszörnyet fogtak ki. A hal teste kutyához hasonlít, négy végtagja van, amelyek emberkéz alaku nyulványokban végződnek. A tudósok azt hiszik, hogy a csodaszörny a sargassum halfajhoz tartozó korcs. A sargassumnak ugyanis mellső uszonyai kúszásra alkalmas csuklókkal működnek.

Zürichi zárlat. Párizs 20.26 egynegyed, London 16.37, Newyork 32.36 fél, Brüsszel 71.90, Milánó 20.71, Madrid 42.75, Amszterdam 207.70, Berlin 122.60, Bécs 73.10 (56.85), Prága 15.34 fél, Varsó 58.10, Belgrád 700, București 305.

Ha ismerőseit, jóbarátait vagy kedveseit
nagyon szép újévi ajándékkal
akarja meglepni, rendelje meg számára az idei karácsony legszebb könyvét:

SZALAY M.:
ISTEN SIPJAI-t
Igen szép amateur-kiállításban csak 100 lei.

ERDÉLYI LAPOK KONYVOSZTÁLYA

Olcsó sorsjegy.

Vett-e már olasztelki kórházsorsjegyet? Sies-
sen vele, mert közel már a huzás ideje!
1934. február 10.

Egy sorsjegy ára csak 25 lei. Főnyeremény
100000 lei. 1215 darab sorsjegy nyer. El ne
mulassza megkísérelni szerencséséjét! A sors-
jegyek árának és 7 lei portóköltségnek előze-
tes beküldése ellenében bárkinek azonnal küld:

UNITARIUS NŐKSZÜVETSEGE,
Odorheiu, Strada P. Elisabeta 51.

**Los-Angeles püspöke az amerikai filmipar
hojyzetéről.** Mgr. John I. Cantwell, Los-Angeles
és San Diego püspöke a „The Acolyte” című
lapban érdekes áttekintést ad az amerikai film-
ipar helyzetéről. Cikkében kimutatja, hogy az
egész világon hetenkint 250 millió ember ameri-
kai filmet néz meg. Az összes filmek 84 százalé-
kát amerikai filmgyárak készítik. Ezek is 90
százalékban 8 részvénytársaságnak a gyártmá-
nyai, amely részvénytársaságok évenként több
mint 100 millió dollárt kötenek reklámokra. A
nagy részvénytársaságok bruttó bevételeinek 30
százaléka Európából és a külföldi országokból
kerül ki. Sok országban szigorú filmcenzura
van, amely megtiltja egyes filmek vetítését. A
nagy részvénytársaságok sok pénzügyi nehézség-
gel küzdenek.

**Mária anyakirálynő villát vásárol Ausztriá-
ban.** Bécsből jelentik: Mária román anyakirály-
nő tárgyalásokat kezdett báró Guttmann Mór-
ral, akinek vöslai villáját meg akarja vásárolni
Ileana hercegnő és férje Habsburg Antal
számára. A tárgyalások sikerrel folynak s nem-
sokára be is fejeződnek.

Bonyolódik a romániai dinárhamisítás ügye.
Cluj. Saját tud. Beszámoltunk arról, hogy a cluji
rendőrség nagyarányú dinárhamisítást fedezett
fel Erdély fővárosában. A Kerekdomb alatt be-
rendezett dinárhamisító-telep a valóditól alig
megkülönböztethető dinárokat gyártott, még pe-
dig olyan nagy mennyiségben, hogy egész Jugo-
szláviát elárasztotta azokkal. A rendőrség eré-
lyes nyomozása már csaknem az összes bűnösö-
ket kiderítette. A romániai rendőrség érintkezés-
be lépett a jugoszláv rendőrséggel is, aminek
következése lett, hogy a belgrádi Nemzeti Bank
vezérigazgatója és egy belgrádi rendőrszektör
néhány nappal ezelőtt Clujra érkeztek. A bel-
grádi vendégek még ebben a pillanatban is a vá-
rosban tartózkodnak. Jelenlétükben folytatta le
a rendőrség kedden délután a hamisítási ügy
fővádlottjának, a temesvári Kiss Sándornak
újabb kihallgatását. A rendőrség azt szeretné
megállapítani, hogy a hamisító banda kikkel
állott összeköttetésben Jugoszláviában. Kiderült,
hogy Kiss Sándort Jugoszláviába való tiltott ha-
tárátlépésért már tíz esetben ítélték el. A hamis-
ított százdinárosok forgalombahozása — a nyo-
mozás megállapításai szerint — már esztendő
óta folyik.

SZÉP DOLOG A PONTOSSÁG. Két eset: Kezembe
került a „L'Intransigeant” című nagyon előkelő
párizsi világlap egyik példánya, amely hosszú
cikkben foglalkozik a múlt évben Gődöllön meg-
tartott cserkész világtáborozással. A cikket ké-
pek tarkítják. Az egyik felvétel éppen azt a je-
lenetet örökíti meg, amidőn Franciaország cser-
készői díszmenetben elvonulnak Magyarországra
kormányzója előtt. A kép magyaró szövege
szórol-szóra a következő:

Az idén Gődöllön, Hollandiában volt a
cserkészek világtáborozása. A francia
cserkészek elvonulnak a holland kor-
mányzó diszpáholya előtt.

Megjegyzés: Hollandia királyság és igen kö-
zel fekszik Franciaországhoz.
Szép dolog az alaposág!

Más:

Levelem érkezett külföldről. A borítékra csak
a névem szerepelt s rendeltetési helyül ez az
egyetlen szó: „Máre”. Sem megye, sem utca. Es
a levelet számomra pontosan kikézbcsitette a
posta.

Szép dolog a pontosság!

(-ob-)

Elitették Renn kommunista író. Lipésből
jelentik: Ludwig Renn, kommunista író, a Há-
boru című könyv szerzőjét, a törvényszék haza-
árulás előkészítése miatt kettő és fél évi fogságra
ítélte.

Meghalt Hermann Bahr. A páratlanul
finom tollu osztrák regény- és drámaíró, esszéí-
ta és polihisztor publicista a mai német irodal-
om legelső sorába tartozott. Hermann Bahr tí-
pikusan osztrák jelenség volt. Írásai nem nagy-
vonaluak, de elegancia, könnyedség, szellemes-
ség és gyakran lelki elmélyülés tekintetében
nem igen találtak párjukat a birodalmi német
irodalomban. A múlt század végén és ennek a
századnak első évtizedében a bécsi szellemi élet
egyik legharcosabb egyénisége volt Hermann
Bahr, akinek bátorsága és biztos irodalmi ízlése
sok szempontból tisztító hatást gyakorolt a né-
met irodalmi életre. A háboru óta Salzburgban
élt és onnan küldözte mindig érdekes cikkeit a
nagy német újságok és folyóiratok számára. Kri-
tikai bátorsága, őszinte katolicizmussal párosult
és írásai az utolsó években valóságos franciská-
nus jellegűt öltöttek. Pár hónap óta elborult
Hermann Bahr elméje és neurég azt jelep-
tették Salzburgból, hogy elmeegógyászati szanato-
riumba kellett őt beszállítani. Halála mozgalmas
és érdekes irodalmi élet után tesz pontot. Her-
mann Bahr 71 éves volt.

**A modern átöröklési tan megalapítója
halálának ötvenedik évfordulója.**

Mendel Gregor brünni dominikánus szer-
zetes korszakalkotó felfedezéseket tett az
átöröklési tanok terén. Halála ötvenedik
évfordulóján nagy ünnepségekkel áldoz-
tak emlékének.

*** Áldott állapotban levő nők és ifjú
anyák** a természetes „Ferenc József”
keserűvíz használata által rendes gyom-
or- és bélműködést érnek el. A modern
nőgyógyítás képviselői a **Ferenc József**
vizet igen sok esetben kipróbálták és ki-
vétel nélkül gyorsan, megbízhatóan és
fájdalom nélkül hatónak találták.

Elsült a furó nyele. Mercuria-Ciuc. Saját
tud. Simon Leopold tulghesi gazdálkodó a há-
boruból visszamaradt tűzérési gyutaesből fu-
ronyelet készített. Sokáig nem is volt vele sem-
mi baj, amíg aztán hétfőn, amikor Simon a fu-
ronyéllel erős ütést mért a fejze fokára, a gyu-
taes felrobbant és darabokra szaggatta a szeren-
csétlen gazdálkodót. Szörnyethalt.

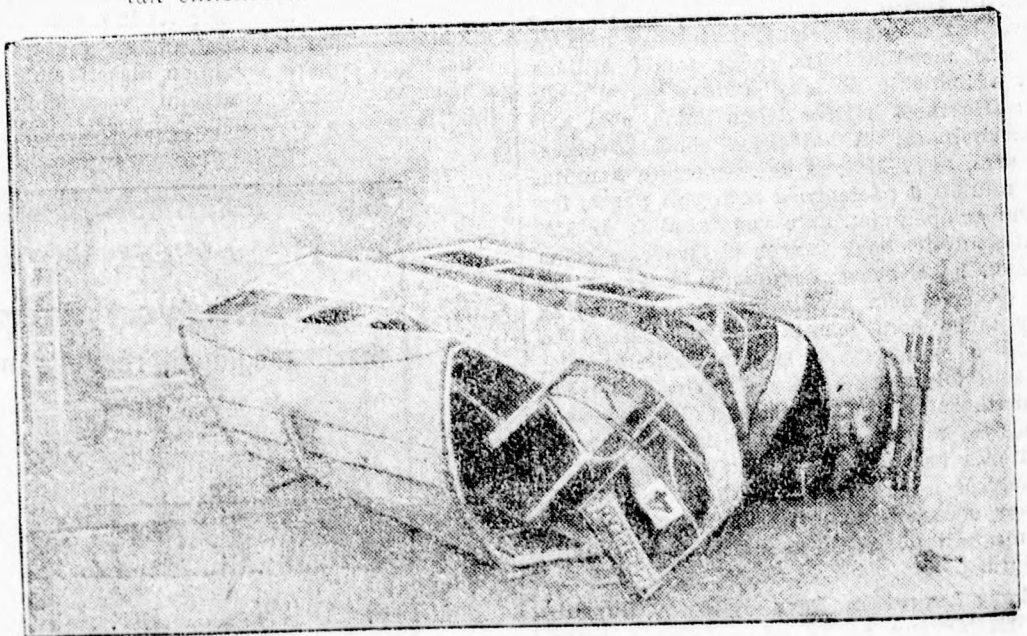
Dobrescu marad. Bucuresti. Saját tud. Dob-
rescu főpolgármesternek ugy a szabadságolása-
ra, mint pedig a lemondására, a kormány eddi-
gi erőfeszítései, a kiváló polgármester eltávolítá-
sára, mind meghiúsultak.

**Rekordot akart javítani és meghalt az uszó-
bajnok.** Floridai jelentés szerint Leydik Edgar,
az ismert amerikai sportember a távúzás re-
kordjának megjavítási kísérleténél meghalt. A
versenyző már huszonkét óra volt a vízben,
amikor egyszerre pár méterre eltávolodott a ki-
sérő esónaktól és hirtelen elmerült. Azonnal ki-
húzták a vízből, de minden erőfeszítés hiába-
való maradt, mert a szerencsétlen uszóbajnokot
a túlterhelés következtében szívszélhűdés érte.

**Halállal fenyegette meg tanárát egy cluji
diák.** Cluj. Saját tud. Kedden délután tartóztat-
ta le a rendőrség Pop Ilie diákot, a pedagógiai
szeminárium negyedéves növendékét, aki Gradi-
nescu Leon professzort levélben lelővéssel fenye-
gette meg. A fenyegető levél háttérében az áll,
hogy Gradinescu tanár több ízben adott rossz
osztályzatot a temperamentumos fiatalembernek.
Pop Ilie-t kihallgatta a rendőrség, majd átadta
az ügyészségnek.

**A Budapesti Nemzetközi Mintavásár igazga-
tója Bucurestiben.** Bucurestiből jelentik: Hal-
lóssy István, a Budapesti Nemzetközi Vásár
igazgatója a fővárosba érkezett és tárgyalásokat
folytat a kormánnyal, a Banca Naționalăval, az
ipari és kereskedelmi érdekeltségekkel a román
iparnak a tavaszi árumintavásáron való rész-
vétele ügyében. Tárgyalásai az export-import
kérdéseire, továbbá a devizaügyekre, valamint a
CFR részéről nyújtandó fuvarozási és utazási
kedvezményekre is kiterjednek. Hír szerint Hal-
lóssy igazgató az ország nagyobb városaiba
ellátogat.

**Az érdekelt előfizetőink szíves figyel-
mébe.** Felkérjük t. előfizetőinket, hogy
hatratékos és esedékes díjaikat címünk-
re átutalni sziveskedjenek, nehogy la-
puk küldése ennek elmulasztása esetén
akadályba ütközzék.

Súlyos villamosvasut szerencsétlenség Liverpoolban.

A képünkön látható két villamoskocsi kisi klása alkalmával egy haláleset és több
mint harminc súlyos sebesülés történt.

KÖZGAZDASÁG

Japan dumping és agrárrolló

A „dumping” is, meg az „agrárrolló” is a legújabb kor gazdasági életének különös szülötte. Arudumping a háború előtt alig volt elképzelhető, — hiszen a világszerte kompenzációs inga módjára, kiegyensúlyozott nemzetközi termelés és fogyasztás a sok évtizedes gazdasági tradíciókkal szilárdul alátámasztott külkereskedelmi összeköttetések természetes védőgátakat emeltek minden olyan piachódító törekvések elé, amelyek a túltengő gazdasági hegemonia megvalósításának elgondolásával kacérkodtak — más államok, más gazdasági egységek rovására.

Az „agrárrolló”-nak pedig hírét sem hallottuk. El sem tudtunk volna talán olyan közgazdasági „műszert” képzelni, amely azt a rendellenést töltene be, hogy az ipari nagykapitalizmus önös érdekéből lenyírbálja a mezőgazdasági árakat s ezzel megingassa az őstermelés rentabilitásába vetett komoly társadalomgazdasági hitet, a tengerfenék, a tűz martalékká tegye a földanya drága ajándékainak özönét és nyomorba döntön sok százmillió dolgozót.

Sajnos, ma már ezeket az újszerű fogalmakat mindnyájan igen jól ismerjük. Az agrárrolló változatlanul csattog. A dumping nagygúnyját pedig legújabbán Japán irányítja Európára piaci ellen.

A sárga fajtanak kiméltlen piachódító törekvéseiről már minden roszt elmondott a

szak- és napisajtó. Mi is ismételtén megírtuk, hogy a lehető legkomolyabb és alig kivédhető gazdasági offenzívával állunk szemközt. Az arudumping pergőtüzének kitétt piacok — ma már szinte az egész Európa — tanácstalanul nézik Azsia importáló előretörését. Féltik és joggal féltik saját ipari termelésüket, mert bármint kalkulálnak, — a japán nagyipar összehasonlíthatatlanul kisebb termelési költségeit mégcsak megközelíteni sem képesek.

Ez azonban nem jelenti azt, mintha Európában nem lehetne olcsóbban termelni az ipari cikkeket. E cél elérésére nincs is másra szükség, mint elsősorban a mesterséges árakat diktáló kartellek teljes és végleges letörésére, új adó- és hitelpolitika bevezetésére, az iparpártolás modern kiszélesítésére és átszervezésére, végül pedig a áruszállítás olcsóbbá tételére. Természetesen ezek mellett a vám-, kereskedelmi- és valutapolitika is komoly, gyökeres reformokra szorul.

Ne tessék azt hinni, hogy ezek frázisok. Nem, ezeket a gazdasági reformokat a japán dumping parancsolja Európára. Ha késlekedünk, a Sárga tenger szigetországa még a nagy európai szigetországra is ráteszi a kezét. Ha azonban komolyan, elszántan kezdünk a nagy gazdasági reformhoz, — saját ipari termelésünk megújodik és az agrárrolló éle kicsorbúl. (—ob—)

Ujabb megszorító intézkedések a kompenzációs kiviteli üzletek lebonyolítása körül

A Banca Naționala megállapítása szerint feltűnően sok deviza kerül zúgforgalomba. Visszavonják a már kiadott kompenzációs engedélyeket és megszüntetik a továbbiak kiadását

A Banca Naționala a fiókjaihoz és a magánbankokhoz intézett körlevelével a külföldi áruforgalomban újabb megszorító intézkedéseket léptetett életbe. A banknak feltűnt, hogy feltűnően kevés devizát szolgáltatnak be és igen sok deviza kerül a zúgforgalomba. Tüzetesebb vizsgálatnál állítólag kiűnt, hogy a kivitt áruk ellenértékeként kapott külföldi devizának alig 50%-át szolgáltatják csak be. Megállapították azt is, hogy az exportőrök vagy alacsonyabb értéket vallanak be, vagy a vételárát jelentik be alacsonyabban s az így nyert többletet nem szolgáltatják be. E visszaélések megakadályozására a Nemzeti Bank elrendelte, hogy azok a fiókok, amelyek olyan körzetekben működnek, amelyekben határátlépő állomások vannak, tehát amelyek a kiviteli engedélyek láttamozására jogosítottak, a jövőben a láttamozást csak úgy végezhesék, ha az exportőr bemutatja az áru eladásáról

szóló szerződést, vagy kötlevelet s amely feltűnteti azt is, milyen árat ért el az exportőr a kivitt áruért. Ezután tehát nem a belföldi piaci árak lesznek mértékadók a kivitelnél, hanem a külföldön ténylegesen elért árak és az exportőrök ezt az összeget kötelesek beszolgáltatni a Nemzeti Banknak. Ez a rendelkezés január 8-án lépett életbe. Az új rendelkezés legnagyobb hibája, hogy majdnem teljesen lehetetlenné teszi a kompenzációs áruforgalmat. A jegybanknak nincsenek olyan szervei, amelyek meg tudnák állapítani a kivitt áruk ellenértékeként bevitt áruk értékét. Különbösen is a kompenzációs üzleteknél nem igen jön létre olyan megállapodás, amelyet a Nemzeti Banknak be lehetne mutatni, mert rendszerint nem ugyanaz a cég importál, amelyik az ellenértéket exportálta. Ilyen körülmények között a Nemzeti Bank előbb-utóbb a kompenzációs üzletek teljes beszüntetésére kényszerül. Szó is van róla, hogy a már kiadott kompenzációs engedélyeket bevonják és megsemmisítik. Új engedélyeket a jegybank nem ad ki.

Mint a fenti híradásból kitűnik, azok a remények, amelyeket az érdekeltség a kompenzációs forgalom megkönnyítéséhez fűzött, meghiusultnak tekinthetők. A kompenzációs rendszer kudarca ma már letagadhatatlan.

Az olasz kormány csak márkázott borokat enged az Északamerikai Egyesült Államokba szállítani. (Róma). Az olasz kormány az eddigi visszaélések megakadályozása és az olasz borok minőségének védelme céljából rendeletileg intézkedett, hogy január 23-tól kezdve csak olyan olasz borok kerülhessenek kivitelre az Északamerikai Egyesült Államokba, amelyek az állami vegyvizsgálati laboratóriumok szigorú ellenőrzésének vették alá és a nemzeti védjeggyel (állami márkajegy) vannak ellátva

A kormány gazdasági programja. Galați-ból jelentik: Slavescu pénzügyminiszter Galați-ban nyilatkozott a kormány gazdasági munkatervének legsürgősebb teendőiről. A miniszter szerint ezek a következők: az adók leszállítása, a pénzügyi közigazgatás reformja, a konverzió kérdésének megoldása és a jövőbeli autonómia megszüntetése.

Tiltakoznak a dévai kereskedők iparkamarájuk feloszlata ellen. Devara is eljutott az a hír, hogy a kormány az ország területén több kamarát fel akar oszlatni. Miután ezzel kapcsolatban azt is emlegették, hogy a Devai Kereskedelmi és Iparkamara feloszlata is sor kerül, a devai kereskedők Rehmann Zsigmond elnöke alatt gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a kamarájuk megmaradása érdekében a legmesszebbmenő akciót fejtik ki. Miután Hunedoara megyében az ország legnagyobb iparvállalatai találhatók, kilátás van arra, hogy mozgalmuk sikerrel fejeződik be.

Százharminc vagon tengeri vetőmagra van szüksége Hunedoara megyének. Az 1933-as esztendőben a korán beköszöntött hideg miatt Hunedoara megyében a tengeri nem érett be, úgy hogy a termelők teljesen vetőmag nélkül maradtak. A Devai Mezőgazdasági Kamara a bajbajutott gazdákon segitendő, a földművelésügyi miniszteriumhoz fordult és vetőmag céljából 130 vagon tengeri kiutalását kérte. A felterjesztésre, amelyet pénteken küldtek Bukarestbe el, remélik, hogy kedvező válasz jön s így sikerülni fog azt a kataztrófát idejében elhárítani a gazdák feje felől, amely ellenkező esetben feltétlenül bekövetkezne.

Ismét a borbélyok vasárnapi munkája. Timișoara. Saját tud. A kereskedelmi érdektestületekhez leirat érkezett, amely szerint ezek a testületek nyújtják be a munkatörvényekkel kapcsolatos kívánalmaikat. Ugyanis meg akarják változtatni a munkatörvényeket. A Kereskedők Egylete, miként érdeklődésünkre kijelentették, még nem hozott határozatot arról, milyen kívánásokat terjesszen elő a miniszteriumnak. Mindenesetre karöltve jár majd el a hasonló kereskedői szervezetek szövetségével. Ezzel szemben a timișoari ipari munkaadók szindikátusa részéről merült most fel egy, a munkatörvények megváltoztatásával kapcsolatos kívánság. Az ipari szindikátus a kereskedelmi és iparkamara részéről kapott felszólítást, hogy panaszait és sérelmeit terjessze be, mert ezeket a prefektúra Bukarestbe kívánja juttatni. Az iparosság husz pontba foglalta a maga kívánásait és felemlítette ezek sorában mindazokat, amiket már a választások előtt juttatott el illetékes helyekre. Az adóztatásra, a betegsegélyző pénztárra, kontárok üldözésére, a forgalmi adó s a kötelező könyvvitel eltörlésére vonatkozó kívánásokon kívül követelik az iparosok, hogy iparügyi államtitkárságot létesítsenek. Többek közt pedig azt is követelik, hogy a borbély- és fodrásziparban töröljék el a vasárnapi munkaszünetet. Ez a kérdés, mint emlékeztetés, még nem is olyan régen nagy port vert fel. Akkor az első rezsim munkaügyi kormánya megengedte a borbélyiparban a vasárnapi munkát s ehelyett hétfő délutánra rendelt el munkaszünetet. A munkásság tiltakozására a rendeletet visszavonták aztán, annál is inkább, mivel a fennálló vasárnapi munkaszüneti törvénnyel ellentétben állt.

Terményárak:

Timișoari tőzsde: Búza 360—370, zab 200, ótengeri 200, újtengeri 150, árpa 180, tókmag 600, napraforgómag 320, olajpogácsa 140, liszt 600, takarmányliszt 150, heremag 45, korpa (zsákkal együtt) 155 lei.

Oradeai Arutőzsde: Búza 385, rozs 255, árpa 195, zab 200, tengeri 150, korpa 130, nullás liszt 680, négyes liszt 600, tókmag 640, napraforgómag 315 lei.

Oradeai piaci árak: Búza 380—390, rozs 250, árpa 180—190, zab 180—190, tengeri 140—150, korpa 150—160, nullás liszt 700 (zsákkal), négyes liszt 620 (zsákkal), kenyér liszt 450—500, tókmag 550, napraforgómag 300—310, heremag 32—36 lei.

Galați tőzsde: Búza 380—390, árpa 132, zab 181, rozs 220, ótengeri 200, újtengeri 125, vadrepce 390 lei.

Újból kaphatók a legszebb leánykönyvek

Gergely: A művelt leány (szép amatorkötés)	Lei 84
Gorely: Mai lányok útja (szép amatorkötés)	„ 120
Csaba: Amit a serdülő lánynak tudni kell (szép amatorkötés)	„ 100
Jámbor: Levelek hugomhoz I., II., III. füzve	„ 120
„ kötve	„ 160

*
Vidékieknek is a pénz és 10 lei portó előzetes beküldése esetén azonnal szállítja az ERDÉLYI LAPOK könyvesztálya

SPORT

1000 schilling pénzbírságba került a Donau FC-nek a Ferencváros fölötti győzelme

— Harmincezer schilling lelépési díjat kérnek Platzerért —

Bécs, január 17. A nagycsapatok karácsonyi turáinak befejezése és a tavaszi forduló megkezdése előtt — aminek a világbajnokság miatt valószínűleg itt is korai terminusa lesz — párhetes uborkaszézon van az osztrák sportvilágban, ami a Meisl személye körül dúlt csaták után szinte üdítőleg hat a Berggassei főhadiszállás és a Ring Caffé felhivatalos törzsszálainál. Most egyedül Platzer sorsa érdekli a közvéleményt. A florisdorfiak kitűnő kapusa, aki a szakértők szerint, ha nem is olyan teatrális stílusú játékos, de nyugodtabb és biztosabbkezü kapus, mint Hilden, köztudomásulag nem hosszabbította meg szerződését egyesületével. Platzerért három egyesület verseng: az Austria, Admira és a WAC. A szabályok értelmében kilenc hónap múlva „ablősefrel” lenne a kitűnő kapus, a fenti három egyesületnek azonban érthetően még a tavasszal lenne nagy szüksége rá és ezért megindultak a tárgyalások a FAC-al. A florisdorfi egyesület nem kevesebb, mint 30.000 schilling lelépést kér Platzerért, ami a legmagasabb összeg lenne, amit Ausztriában játékosért valaha adtak, ha ugyan megadják. Hír szerint az Austria hajlandó lenne tízezeret fizetni, vala-

mint átengedni ráadásnak Bilichet, az ugyan-csak jóképességű kapust: a FAC azonban ezt túlkevesnek találja. Bécsi futballkörökben most nagy érdeklődéssel várják, hogy vajjon leszállítja-e a FAC kétségtelenül tulmagas igényeit, vagy mégis leszurkolja valamelyik nagycsapat a kemény harmincezerrel.

A Ferencvároshoz verő FC Donau-nak 1000 schillingjébe került a marsillei 6:1-es győzelem. A Donau-nak ugyanis a Ferencvárossal való mérkőzés napján már Bécsben kellett volna lenni, mert be volt nevezve a Rapid hütteldorfi körmérkőzésére és miután elmaradásáról nem értesítette kellő időben a rendező egyesületet, az nem tudott már elsőosztályú pótlásról gondoskodni és a Donau helyett a kevesbé jónévű és második osztályú „Vorwärts 06” csapatát kellett meghívnia. A Rapid ezért 1000 schilling jövedelmesökkenés megtérítésére szolgáltatta fel a Donaut; a zöldfehérek igényeit az osztrák szövetség is jóváhagyta és így természetesen nem marad más hátra, mint kifizetni a bírságot. A Donau vezetősége azzal vigasztalja magát, hogy a Ferencváros feletti győzelem megér egy ezret.

50.000 frank veszteséggel zárult — egy brüsszeli lap jelentése szerint — a belga szövetség múltévi mérlege.

A budapesti FTC jégchokkicsapata legyőzte Franciaország sokszoros bajnokságát. A budapesti FTC csapata, — mint jelentették — nagyszabású turára indult. A zöld-fehérek első mérkőzésüket Salzburgban játszották s 4:1-re nyertek. Utána Chamouix következett, ahol soronkívül mérkőzést játszottak s Cambridge csapatát 2:1 arányban verték meg. A két győzelem után következett a harmadik, amelyet Franciaország exbajnok csapata ellen értek el, a HC Chamouix ellen 2:0 (2:0, 0:0, 0:0) arányban győztek. Mindkét gólt Rajner ütötte.

A magyarországi sportsajtó még mindig hasábokon keresztül foglalkozik a vasárnapi német—magyar futballmérkőzéssel. Leginkább Törösnek balszélsőbe való beállítását kifogásolják. Miért kellett Titkos sérülése után egy hátvédet csatársorba állítani, amikor két csatártartalék: Teleký és Sztrigán állt Nádás kapitány rendelkezésére? Meg kell állapítani, — folytatják, — hogy a frankfurti meccs ezen az egyetlen sakkhúzáson veszett el. (Ez az utóbbi megállapítás kissé túlzott).

Könyvüjdonság!

Trochu-Arvey Nagy Bálint
Vianney Szent János,
az arsi plébános élete

A francia akadémia által pályakoszorúzott mű.
Ára füzve 150 lei és portó.

Kapható az Erdélyi Lapok könyvosztályánál

21 óra alatti 196 kilométer. Külföldi sportlapok átböngészése közben sokszor fantasztikus hírekre bukkan az ember, amelynek szavahihetőségét ellenőrizni kissé nehéz. Ilyen például egy francia lap híre, amely szerint a berlini olimpiász marathoni futásának tiltkos favoritja egy huszonnyéves hindu fiatalember: Servan Singh, aki eddigi tréningjein szinte hihetetlen eredményeket ért el. Ezek szerint Singh úr legalább 21 óra alatt csekély 196 kilométert tett meg. Egy másik alkalommal 120 kilométert 11 óra és 30 perc alatt futott, amikor is 5 kilométerrel verte tréningpartnerét, aki tevéhaton versenyzett vele. A bizalmatlan olvasóknak önként is felmerül a kérdés, vajjon nem felejtette-e ki a hír írója, hogy a derek Singh is tevéhaton tette meg az utat. Közlömben majd Berlinben elvállik.

Sárosit vakbélgyulladásos operálják. Budapestről jelentik: Sárosi Gyurka, a magyar futball személyné már napokkal ezelőtt vakbélgyulladásról panaszkodott. Eleinte azt gondolták, hogy vissza tudják fejleszteni a gyulladást, de mivel fájdalmai nem szűntek, hétfőn este befeküdt az uzsokiutcai kórházba, ahol valószínűleg csütörtök délelőtt operálják.

„Köszönő ember” lett Max Baer. Newyorkból jelentik: Max Baer, a német világbajnok Schmeling legyőzője, súlyos anyagi zavarokkal küzd és ezért a filmezésen kívül állandóan újabb kereseti források után kutat. Most egy newyorki mulatóban kapott szerződést, mint „köszönő ember,” heti csekély 3500 dollár fizetésért.

Szerkesztői üzenetek

G. L. A gyilkos című elbeszélést, mesét, mesét nem közölhetjük. Gyilkossági riportok nehezen egyeztetethetők bele egy szentimentális történetbe. Önnek sem sikerült.

Antalfy Margit, Varjas. Kérek pontos értesítést arról, hogy tulajdonképpen Pécskán vagy Varjason akarnak kápolnát felszerelni? Egyik levele pécskai keltezésű, a másik varjasi, arról meg nem ír, hogy melyik községben laknak. Szívesen támogatjuk nemes szándékában, csak kérünk egy pontos adatokat tartalmazó levelet.

Háromkirályok napja Spanyolországban.

Spanyolországban nem karácsonykor, hanem háromkirályok napján szokták a gyermekeket megajándékozni. Képünkön Zamora köztársasági elnök játékot osztogat a szegény gyermekeknek.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. (Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény.)
Cím a kiadóban 10 lei.

Lakás

Kiadó azonnalra üzleti helyiség Oradea, Bul. Regele Ferdinand 7/a. Érkezni Take Ionescu 15. Háztuladonossal.)

Kiadó újonnan festett, újvari két szobás lakás Oradea, Erout Necunescu 11.

Egy kis szoba kamarával kiadó. Oradea, Strada Simeon Stefan 24.

Különléte.

Érdíztet ocaon és kitogástagnul csakis Aurél Lazár u. 11. autó 5. alatti készítenek.

Haszonbérbe keresek Oradea határában levő szőt, lakással, teljes felszereléssel, eszleg kisebb földbirtokot lakással és lehetőleg felszereléssel. — Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek. Felesben is.

CHA ÖLMGT állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t. Strada Regele Carol No. 5.

Adás-vétel

Veszek jobboldali asztal-sport vízmelegítővel és fehér fayence tappal. — Oradea, Str. Pasteur (Kórház-utca) 75.)

Elsőrendű száraz házi szappant keresek megvételre, kis- és nagymennyiségben. Jó Lajos kereskedő Oradea, Tache Ionescu 24.

Tanárno, perfekt román, magyar, német, elemi és középiskolások tanítását vállalja, ellátásért, vagy szerezvény fizetésért. Rigó tanárno Oradea, Szent Vince-zarda.

Nyomatványokat jutányos áron, csinos kivitelben készít a Szent László nyomda Rt. Oradea, Katolikus Kőr.

Oktatás

Laposay zeneiskola hegedő, zongora- és zene-címéleti tanszakkal. — Bethlen u. 10.

Legújabbban feltalált Csodatea. Epekővek, vesesebajok, gyomorrontás biztos elmulasztására. 100 gramm 60 lei, 250 gramm, egész kurára 130 lei. — Földművelésügyi, a fájdalmas reumát, csúzt, köszvényit, érthetveszedést, páncsori bedörzsolésre teljesen elmulasztja. 75 gramm 50 lei, 150 gramm 90 lei. Kapható Oradea, Strada Sf Gheorghe 4.